

HELSINGFORS UNIVERSITET

Den ironiska emoji

en kvalitativ studie i emojiers påverkan på
textförståelse

Susanna Nygård
014290961
Magisteravhandling
Nordiska språk
Humanistiska fakulteten
Helsingfors universitet
vårterminen 2019

Tiivistelmä – Sammandrag – Abstract

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion – Faculty Humanistiska fakulteten		Avdelning Finska, finskugriska och nordiska institutionen	
Tekijä – Författare – Author Susanna Nygård			
Työn nimi – Arbetets titel – Title Den ironiska emoji:n – en kvalitativ studie i emojiers påverkan på textförståelse			
Oppiaine – Läroämne – Subject Nordiska språk (svenska som modersmål)			
Työn laji – Arbetets art – Level Magisteravhandling		Aika – Datum – Month and year April 2019	Sivumäärä– Sidoantal – Number of pages 56
Tiivistelmä – Sammandrag – Abstract Syftet med denna avhandling är att undersöka hur emojierna påverkar textförståelsen av ett chattmeddelande i den grad att informanten anser att meddelandet är ironiskt. I analysen jämförs skillnader mellan i hur hög grad informanterna ansett att avsändaren genom sin användning av en eller flera emojierna försöker förmedla ett motsatt budskap än vad texten i sin rena form säger. Informanterna gör analysen utgående från de ledande frågorna som ställs i enkäten. Materialet utgörs av en enkätundersökning bestående av tolv öppna frågor. Frågorna ställdes utgående från skärmdumpar av chattmeddelanden bestående av text och en eller flera emojierna. I undersökningen deltog 415 personer. Informanternas svar har behandlats genom en kvalitativ innehållsanalys. Svaren har kategoriserats utgående från ifall informanten ansett att meddelandet är ironiskt eller inte. De svar som inte ansett att meddelandet var ironiskt menat har även lyfts fram i grova drag för att visa på gemensamma nämnare bland tolkningarna. Analysen bygger på informanternas svar och citat lyfts fram för att konkretisera hur informanterna tolkat emojierna och på vilka sätt ironin syns i meddelandena. Genom syftet och forskningsfrågorna undersöks vilka skillnader det finns bland emojierna som förmedlar ironi och vilka faktorer som gör att informanterna inom den begränsade kontexten kan avläsa ironi i meddelandet. Resultaten visar att både de mest fungerande fallen av ironi och av allmän användning av emojierna skedde då texten och emojierna stod i samspel med varandra. Informanterna var som mest överens om syftet med emoji:n då emoji:n klart förstärkte en viss aspekt av texten. Även emojierna som tidigare figurerat som emotikoner var lättare att tolka än de som inte är lika etablerade. Det blev klart att de tolkningar som uppkom genom behovet att gå utanför den begränsade kontexten var av stor betydelse. Eftersom den bredare kontexten bestående av exempelvis personers förhållande till varandra, diskussionen som helhet och varför meddelandet skickats inte framgick i enkäten, ledde det till att informanterna lade till sina egna kontextuella spekulationer. Genom att lägga till kontextuella faktorer som inte kunde avläsas i själva meddelandet, kunde informanterna ur ett annat perspektiv diskutera orsakerna till varför emojierna användes. Det kunde också fastställas att man som användare av emojierna behöver vara säker på att mottagaren avläser meddelandet på samma sätt. Genom att använda en emoji som strider mot vad texten i sin rena form säger, eller genom att använda en emoji som inte klart förmedlar en viss känsla, kan man sträva efter att förmedla ironi. Detta fungerar trots allt endast om avsändaren och mottagaren har samma uppfattning om vilket budskap en emoji förmedlar. Denna avhandling visar på att emojierna behöver forskas vidare i, särskilt inom en ram där kontexten påverkar tolkningen samt där det förekommer mindre etablerade emojierna.			
Avainsanat – Nyckelord – Keywords Emoji, emojierna, chattsamtal, ironi, enkätundersökning, textförståelse, innehållsanalys			
Säilytyspaikka – Förvaringställe – Where deposited			
Muita tietoja – Övriga uppgifter – Additional information			

Innehåll

1	Inledning	1
1.1	Syfte och forskningsfrågor	4
1.2	Terminologi	5
1.3	Disposition.....	7
2	Teori.....	8
2.1	Emojins historia.....	8
2.2	Emojin som ett grafiskt utformat ord	9
2.3	De socio-emotionella aspekterna.....	11
2.3.1	Emojins funktion som känslouttryck	13
2.4	Emojin som en fullbordad talakt	15
2.5	Ironi	17
3	Material och metod	22
3.1	Material	22
3.2	Metod.....	23
3.3	Informanterna	25
4	Analys	27
4.1	Motstridiga emojiier som förmedlar ett starkt budskap.....	27
4.2	Den genuina emojin.....	29
4.3	Att indikera glädje eller ironi	31
4.4	Tydliga avvikelser från emojins definition.....	33
4.5	Emojiier som indikatorer för att skämta eller flirta	36
4.6	Ögonens betydelse för tolkningen av ironi.....	38
4.7	Skillnaderna i emojiier med svettddroppar.....	40
5	Resultat och diskussion.....	42
5.1	Emojiernas koppling till begreppet ironi	42
5.2	Den begränsade kontextens betydelse	47

5.3	Diskussion	51
Litteratur.....		54
Bilaga 1: Användning av emojis i chattsamtal.....		57

Bilder

Bild 1: Fråga 4	27
Bild 2: Fråga 5	27
Bild 3: Fråga 9	29
Bild 4: Fråga 6	30
Bild 5: Fråga 10	31
Bild 6: Fråga 3	32
Bild 7: Fråga 12	33
Bild 8: Fråga 11	34
Bild 9: Fråga 2	36
Bild 10: Fråga 7	37
Bild 11: Fråga 8	38
Bild 12: Fråga 8	39
Bild 13: Fråga 1	40
Bild 14: Fråga 1	40

Figurer

Figur 1. Kön Figur 2. Ålder	25

1 Inledning

Då emojierna applicerades till smarttelefonernas tangentbord var det ett efterlängtat tillägg för många. Detta gällde även mig personligen. Som en person som varit tonåring under 2000-talet, och därmed vuxit upp med möjligheten till chattforum, kändes det som en naturlig och välbehövd möjlighet att få lägga till symboler för att illustrera meddelanden och förstärka mina känslouttryck. I och med att chattforum, som exempelvis MSN, lade till tangentbord med olika grafiska ikoner så var symboler i texten ett bekant fenomen. Det var ett sätt att göra sina meddelanden mer personliga och känslofyllda. När sedan smarttelefonerna erbjöd samma möjligheter som chattforumen kändes emojierna personligen för mig lätta att ta till mig och börja använda.

Emojier, som definieras som ”animerade symboler för att uttrycka känslor i elektronisk text” (Institutet för språk och folkminnen, 2012) fick sitt genombrott under 2010-talet och därmed har inte forskningen hunnit i kapp ännu. Emojin brukar enligt vissa språkforskare räknas som ett nytt sorts språk (Alshenqeeti, 2016). Alla har möjligheten att tala det genom teknologin, och en ikon kan säga mycket utan att du behöver använda ett enda ord. Lisa Lebduska skrev år 2014 en essä vid namn ”Emoji, Emoji, What for Art Thou?”. I essän argumenterar hon för att emojin passar in i vårt traditionella skrivande. Lebduska menar att emojierna varken rubbar eller förstör vårt skrivande, utan att de istället tillför något till texten. Hon poängterar också att emojier blir problematiska då vi inte ”talar emoji” på samma sätt. Emojierna har potentialen att effektivisera vår kommunikation, men för att det ska vara möjligt så krävs det att ingen av parterna missförstår syftet med emojin och att ingen i samtalet behöver förtydliga vad hen menar med sin emoji. (Lebduska, 2014) Problem uppstår alltså då det kommer till att tolka emojin rätt. Eftersom emoji är ett språk utan klara regler, så försöker vi följa mönster men även följa våra egna tolkningar. Då ens egna tolkningar inte överensstämmer med någon annans uppstår problem. Om då emojin är kopplad till ett meddelande kommer möjligtvis hela meddelandets syfte att rubbas. (Miller et al., 2016)

I denna avhandling kommer jag att fokusera på emojier. Utöver detta komma jag även att tala mycket om emotikoner, eftersom de är en stark föregångare till emojierna och det finns mycket forskning kring dem. En viktig skillnad mellan emojier och emotikoner är att emotikoner skapas genom symboler på tangentbordet medan emojier

är mer grafiskt utformade symboler. Exempel på en emotikon är ”:)” som representerar ett leende ansikte och ”:(” som representerar ett ledset ansikte. (Alshenqeeti, 2016) Jag behandlar definitionerna på dessa i kapitel 1.2 Terminologi.

Forskare har redan en längre tid sett på chattspråk och emotikoner, emojiens föregångare. Jonna Ahti (2018) behandlar i sin doktorsavhandling ”Konventioner, kommunikation och konflikter i ett finlandssvenskt chattrum.” ungdomars språk i chattrum där emotikoner är mycket vanligt. Hon diskuterar där hur emotikoner interagerar med resten av texten och hur de ger en ledtråd om på vilket sätt meddelandet ska tolkas. Derks, Bos och von Grumbkows (2008) avhandling som heter ”Emoticons in computer-mediated communication: social motives and social context.” behandlar vilka funktioner ansiktes-ansikte kommunikationen har, och hur infogandet av emotikoner, eller emoji, blir bra ersättare för de annars saknade ansiktsuttrycken. De poängterar också starkt hur personer som använder emotikoner känner ett behov av att få uttrycka sina känslor med hjälp av annat än ord. Alshenqeeti (2016) argumenterar för hur emoji fyller ett gap som uppstår mellan det talade och det skrivna språket. Genom emoji får vi en representation för det ansiktsuttryck som skulle kunna tolkas i det talade språket. Emojierna är även enligt Alshenqeeti (2016) fungerande tillägg, eftersom det är påvisat att ansiktsuttryck är universella, och därmed fungerar även emoji till en stor grad över kulturella gränser.

Emojierna tar sig även in i massmedierna, där jag anser att det blir särskilt viktigt att emoji inte går att tolka fel eftersom mottagarna är många och bildar en heterogen grupp där det är svårt att avgöra hur emoji kommer att bli mottagen. Särskilt inom reklam kan man se att användningen av emoji ökar. Ett exempel är telefonbolaget Elis reklam ”Pidetään yhtä” från år 2017. I reklamen kan man se en pappa som försöker hålla kontakten till sin son genom olika kommunikationsmedel. Tonårssonen som distanserat sig vill inte ta emot sin pappas försök till kontakt, trots att pappan bland annat försöker tala med sonen vid matbordet, ringa, skicka vänförfrågan på Facebook och skicka meddelande på appen *WhatsApp*. Reklamen slutar med att sonen blir utsatt för våld och svarar på pappans meddelande för att få hjälp. I denna känslloframkallande video kan man ändå se att pappan i *WhatsApp* skriver meddelandet ”Ikävä 😊” vilket översätts till ”Saknar dig” följt av den skrattande emoji med glädjetårar. (Elisa - Pidetään yhtä, 2018, 00:01:35) Detta anser jag att är ett bra exempel på en problematisk

användning av emoji. En tolkning kunde vara att pappan representerar den så kallade äldre generationen som kanske inte förstår sig så bra på emoji och därmed har Elisa valt att han använder en emoji som är opassande för situationen. En annan tolkning är att personerna bakom manuset inte själva har en förståelse för vad just denna emoji representerar, och därmed gör ett val som bryter mot reklamens stil. Det finns en möjlighet att de valt emojin på grund av de synliga tårarna och inte tagit i beaktande att detta är en emoji som förmedlar skratt.

Utgående från dessa exempel och många fler intresserar jag mig för emoji och deras påverkan på textförståelse. Jag tror starkt på att emojierna har etablerats som en viktig del av vårt språk genom att ha en berikande och förtydligande funktion, särskilt då vi talar om chattsamtal. Trots att jag ser problem med dem så ser jag ändå fler möjligheter. De är en naturlig del av mitt chattspråk och jag tror att de kommer att spela en lika stor, om inte större, roll även i framtiden.

Jag skrev även min kandidatavhandling under rubriken ”Talar vi samma emojispråk? En studie om emojiernas påverkan på textförståelse” som baserade sig på samma enkätundersökning som jag använder mig av i denna avhandling. Genom denna enkätundersökning, som jag alltså gjorde våren 2017, kunde jag se att informanterna intressant nog hade en tendens att tolka in ironi i meddelanden, trots att de saknade en bredare kontext. Detta fick mig att vilja studera närmare på vilket sätt man kan avläsa ironi genom emoji. Jag anser att eftersom emojierna är så pass viktiga för oss i dag genom den flitiga användningen, så behöver de forskas utgående från språkforskningens medel. På internationellt håll finns det en del forskning och det kommer hela tiden mera, men när det kommer till forskning som finns inom den svenska språkforskningen så halkar vi efter. Språkvårdare och språkforskare börjar vakna för fenomenet, exempelvis hade Språktidningen en stor artikel om emoji i sitt sommarnummer 2018, och språkvårdaren Charlotta Svenskberg (Svenska YLE, 14.8.2018) behandlar i sin språkkolumn emoji och hur de påverkar våra texter. Detta är faktorer som ger stöd för varför det är viktigt med avhandlingar där universalspråket emoji får möta det svenska språket. Det är även värt att påpeka att det finns forskning kring emotikoner som gjorts i svensk kontext (bl.a. Ahti, 2018), men jag anser att trots att det finns stora likheter i användningen av emoji och emotikoner, så är emojiernas potential större och värd att

undersöka eftersom utbudet redan idag är stort och det kommer heller inte att sluta växa inom en snar framtid.

Jag baserar denna avhandling på min enkätundersökning angående hur emojijs påverkar textförståelse. Min utgångspunkt finns i den kvalitativa avgränsningen där jag plockat ut de svar där informanterna har gjort bedömningen att meddelandet är ironiskt.

Nationalencyklopedin (ne.se) definierar ironi som "[en] term för yttrande eller framställning där upphovsmannen säger motsatsen till vad han verkligen menar men med avsikten att åhörare eller läsare ska inse detta." Sarkasm i sin tur definieras som "något som sägs eller skrivs och som är ironiskt och elakt." Eftersom sarkasm alltså blir en underkategori till ironi, och jag inte kan vara säker på att informanterna kan särskilja på sarkasm och ironi, så kommer jag i denna avhandling endast att använda och fokusera på termen ironi. Attardo (2000) konstaterar även att det bland forskare inte finns en klar definition på vad som skiljer sarkasm från ironi, och vilka faktorer man bör ta fasta på om man vill skilja på dessa två termer.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Mitt centrala syfte med avhandlingen är att undersöka hur emojijs påverkar textförståelsen i den grad att informanten anser att avsändaren är ironisk. Jag tar fasta på ironi i olika former, vilket innebär att jag inte kommer att göra skillnad på informantens val av term, utan kommer att likställa ironi, sarkasm och att allmänt inte mena vad man säger. De exakta definitionerna kommer att behandlas senare i stycke 2.5 där jag diskuterar terminologin och forskningen kring ironi.

I min analys jämförs skillnader mellan i hur hög grad informanterna ansett att avsändaren genom användningen av en eller flera emojijs försöker förmedla ett motsatt budskap än vad texten i sin rena form säger. Informanterna gör analysen utgående från de ledande frågorna som ställs i enkäten. Viktigt att poängtera är att denna avhandling utgår från en experimentell situation. Jag kommer att se på hur missförstånd uppstår i chattsituationer där möjligheten att läsa in en bredare kontext inte finns. De meddelanden som används är delvis konstruerade av mig enbart med syftet att tolkas i denna avhandling, samt delvis utklippta ur verkliga chattediskussioner med begränsad kontext. Därmed kommer även tolkningarna att vara gjorda inom ramen för denna begränsade kontext. Detta tror jag att kommer att påverka hur informanterna tolkar

meddelandena. En studie baserad på chattsituationer där kontexten är bredare, där exempelvis personernas förhållande till varandra och diskussionen i sin helhet går att ta i beaktande, skulle möjligtvis komma fram till andra resultat än denna avhandling. Trots det anser jag att min avhandling är viktig, eftersom den kommer att medföra en förståelse för hur emojijs påverkar textförståelse i situationer då avsändaren och mottagaren inte känner varandra eller inte känner till varandras sätt att använda emojijs.

Mina forskningsfrågor är:

1. Finns det klara skillnader i vilka emojijs som förmedlar ironi?
2. Vilka faktorer gör att informanterna genom att analysera emojierna anser att de inom en begränsad kontext kan se att meddelandet är ironiskt?

1.2 Terminologi

I denna avhandling diskuteras *emojijs* och *emotikoner*. Mitt fokus ligger på emojijs, eftersom jag anser att de är de rådande tecknen att lägga till i chattediskussioner idag. Utöver det så har man även forskat mindre i emojijs än i emotikoner, och därmed anser jag även att en avhandling som berör emojijs är av större vikt inom dagens språkforskning. Mitt material baserar sig på skärmdumpar från appen WhatsApp där ett skilt tangentbord för att lägga till emojijs förekommer.

I avhandlingen kommer jag att tala om företaget *Unicode*. Unicode är det teckenkodningssystem som omfattar världens samtliga skriftsystem, framför allt i datakommunikation. För att kunna läsa tecken kodat i Unicode behövs ett program som klarar av det. (Nationalencyklopedin, 2019) Unicode ansvarar för samtliga versioner av emojierna, oberoende av hurudan design de olika systemen har (Unicode u.å.).

På svenskspråkigt håll blev ordet ”emoji” år 2012 accepterat som ett nyord med beskrivningen ”animerade symboler för att uttrycka känslor i elektronisk text” (Institutet för språk och folkminnen, 2012). För tillfället finns det 2823 emojijs i Unicode Standard, som blir fler vid olika Unicode-uppdateringar (Unicode u.å.). Unicode har i sitt register en kod och en förklaring till varje emoji, exempelvis har U+1F615 emojijs har beskrivningen ”förvirrat ansikte” (eng. confused face). Det finns en liten ikon med ett exempel på hur emojijs kan se ut, men i sig står Unicode inte för den grafiska utformningen. Därmed kan olika tillverkare, som *Apple* eller *Google*, skapa sina egna grafiska utformningar. Detta i sin tur innebär att samma emoji, enligt

Unicode's definition, kan se ut på väldigt olika sett. (Unicode, u.å.; Miller et al., 2016)

Exempel på de emoji som förekommer i min undersökning är 😊, 😂, 😏 och 🙄 [leende emoji, emoji som skrattar med tårar, leende emoji som blinkar med ena ögat och emoji som himlar med ögonen]. Emojierna är alltså betydligt fler än så här, och inkluderar också sådana som inte är ett ansikte utan exempelvis 🙌, 🚶, 🦄, 🚂 och 🎄 [hand som vinkar, person som går, enhörning, tåg och julgran]. Det finns med andra ord ett stort utbud som inkluderar bland annat materiella ting, djur, handsymboler, aktiviteter, naturfenomen och symboler, och även detta utbud växer hela tiden genom uppdateringar.

Emoji är starkt kopplade till olika företag och operativsystem genom att de står för den grafiska utformningen. Bland dessa finns *Apple*, *iOs*, *Android* och *Google*. Apple, eller Apple Inc. är ett amerikanskt multinationellt företag tillverkar och säljer produkter för mobil kommunikation, persondatorer, bärbara digitala musikspelare samt tillhörande programvara, tjänster och kringutrustning. Apple använder sitt eget operativsystem, bland annat i sina telefoner, som heter *iOs*. (Nationalencyklopedin, 2018) Google i sin tur har utvecklat ett eget operativsystem för mobiltelefoner som heter *Android*. Olika tillverkare har tillgång till detta operativsystem, och använder det i sina telefoner, bland dessa Samsung, LG och Sony Ericsson. (Nationalencyklopedin, 2018) Dessa olika operativsystem erbjuder möjligheter att ladda ner och använda mobilappen WhatsApp. WhatsApp är en app där användare kan skicka meddelanden till varandra genom att använda telefonens internetuppkoppling. Appen är kopplad till användares telefonnummer, och erbjuder både möjligheten att skicka meddelanden till enskilda personer på din kontaktlista, och att skapa grupper för att skicka meddelanden till flera personer samtidigt. I appen kan man skicka meddelanden, bifoga emoji till dessa meddelanden, skicka bilder, videor, röstmeddelanden och videochatta. Appen är kostnadsfri och används av över en miljard personer i över 180 länder. (WhatsApp, u.å.)

En viktig föregångare till emojin var *emotikonen*. En viktig skillnad mellan emoji och emotikoner är att emotikoner skapas genom symboler på tangentbordet medan emoji är mer grafiskt utformade symboler. Exempel på en emotikon är "🙂" som representerar ett leende ansikte och "🙄" som representerar ett ledset ansikte. (Alshenqeeti, 2016)

Emotikoner konstrueras genom två till fyra tecken som byggs upp genom zoner i det mänskliga ansiktet. Dessa zoner innefattar ögonbryn, ögon, näsa och mun. Utöver dessa

kan det även förekomma ytterligare zoner som kan innefatta tårar, hår, saliv, tänder, tunga m.m. Av dessa är ögonen och munnen de viktigaste och de som är konstanta. (Amaghlobeli, 2012) Det finns också ytterligare varianter och därmed är det viktigt att poängtera att emotikoner är den västerländska varianten av att med hjälp av tangentbordets symboler skapa ansikten som förmedlar känslor. Andra symboler kopplar till andra kulturella kontexter, exempelvis finns det i Japan sådana symboler som kallas för ”kaomoji”, som fungerar som emotikoner men skrivs så att man kan avläsa dem utan att vända på huvudet, exempelvis ^_^ eller o_O. (Dresner & Herring, 2010) I denna avhandling behandlas endast emotikoner och emojiier eftersom min avhandling baserar sig på det västerländska sättet att använda dessa två.

Orsaken till att emotikonerna kommer att nämnas i hög grad i denna avhandling är för att forskningen kring emotikoner är mycket mer djupgående och riklig än forskningen kring emojiier. Mitt beslut har ändå varit att i hög grad ta med den forskning som berör emotikoner eftersom den behandlar aspekter kring användningen och tolkningen som lika väl kan anpassas på emojiier. Därmed är det mitt forskningsbeslut att likställa dessa två då det kommer till den funktion de har inom textförståelse.

Begreppet *ironi* kommer jag att behandla i kapitel 2.5 där jag diskuterar terminologin och forskningen kring ironi.

1.3 Disposition

Denna avhandling börjar genom en presentation av ämnet samt forskningsfrågorna och redogör för relevant terminologi. I följande kapitel går jag igenom teori och tidigare forskning. Detta innefattar en grundlig genomgång av relevant forskning inom fältet för emojiier och emotikoner. Ironi kommer även att behandlas genom att jag redogör för forskning och begreppsdefinitioner som är relevanta för mitt ämne. I kapitel 3 beskriver jag mitt material och min metod samt enkätundersökningen. I slutet av kapitel 3 behandlar jag även informanterna som svarat på undersökningen och deras bakgrundsfakta. Analysen av undersökningen presenteras i kapitel 4, där jag går igenom svaren enligt min avgränsning och gör en kvalitativ analys av de utvalda svaren. Slutligen behandlar kapitel 5 de resultat jag kommer fram till i analysen och en sammanfattande diskussion förs av avhandlingen. Där diskuterar jag även brister i avhandlingen och ger förslag till vidare forskning.

2 Teori

I följande kapitel redogör jag för tidigare forskning inom ämnet. Jag presenterar historien bakom emojierna, hur emoji:n fungerar som ett grafiskt ord, vilka de socio-emotionella effekterna är, vilken emoji:s funktion är som ett känslouttryck samt hur emoji:n passar in i den fullbordade talakten. Jag tar avslutningsvis även upp begreppet ironi och ger en överskådlig blick över vilken forskning det finns kring ämnet.

2.1 Emojis historia¹

Ordet emoji härstammar från japanskan och definieras som ”en liten digital bild eller ikon som används för att uttrycka en tanke eller en känsla”. Ursprunget till ordet är en kombination av de japanska orden *e* ”bild” och *moji* ”tecken, karaktär”. (OED, 2018)

Emoji:n fick sin början i Japan på 1990-talet, men det var inte förrän 2010 då Unicode lade till de 722 emoji-karaktärerna i sin version 6.0 som trenden tog fart. Apple gav emojierna den sista puff de behövde då ett tangentbord med emoji:er lades till i iOS5:ans operativsystem år 2011 och därmed blev de lättillgängliga och slutligen ett globalt fenomen. (Lucas, 2016)

Tidigare har emotikonerna och kaemoji nämnts men en annan tidig version av emoji var typsnittet ”dingbat”. Dingbat-typsnittet har tack vare datorerna funnits med länge och ser i princip ut som emoji:er, men den stora skillnaden är att ikonerna som hör till dingbat begränsas till en enda färg. Typsnittet användes heller aldrig i mobiltelefoner, och därmed blev emoji den första samlingen av symboler och ikoner som kunde användas med hjälp av smarttelefoner. (Lucas, 2016)

I slutet av 1990-talet var personsökare av märket Pocket Bell populära i Japan och dessa användes flitigt av tonåringar. Det var här som tanken om den nya formen av emoji:er tog fart. Företaget bakom Pocket Bell, NTT Docomo, lade till hjärtan som man kunde använda i sina meddelanden. Då företaget bestämde sig för att göra produkten mer professionell och tog bort hjärtsymbolerna var efterfrågan på visuella element redan stor. I utvecklingen av företagets kommande produkter anställde NTT Docomo

¹ Detta stycke är till stor del lånat från min egen kandidatavhandling ”Talar vi samma emojispråk?

En studie om emojiernas påverkan på textförståelse” (Nygård, 2017)

Shigetaka Kurita. Kurita visste att förekomsten av hjärtsymbolerna hade varit uppskattad, och ville därmed pröva andra symboler och ansikten. Han tog kontakt med stora företag som Sharp, Panasonic och Fujitsu, men dessa menade att en design av ansikten skulle vara alldeles för svårt. NTT Docomo samlade därmed ihop ett eget team för att arbeta för Kurita och de tog sig an utmaningen att skapa 176 stycken 12 gånger 12 pixels karaktärer som skulle täcka de mänskliga känslorna. Med inspiration från manga, kanji och olika japanska serier skapades dessa förfigurer till emoji. NTT Docomo lade till de nya typografiska karaktärerna i form av en app i sina mobiltelefoner, och användarna kunde därmed lägga till dem i sina meddelanden. (Lucas, 2016)

Genom att vara bunden till 12 gånger 12-formatet var Kurita tvungen att vara kreativ med sina konstruktioner, och därmed såg hans emoji inte ut som de vi har tillgång till idag. Kurita lyckades inte lägga ett upphovsrättsskydd på dessa och andra företag började stjäla hans design och göra sina egna varianter, och därmed uppstod problemet med att skicka emoji över operativsystem där den andra inte kan se vad du lagt till på grund av att operativsystemet inte stöder formatet. Försök på nya versioner av Kuritas design uppstod med andra ord, men trots det var det svårt att hitta en enhetlig linje. Ungefär tio år senare, år 2010, kom Unicode och skapade de emoji vi känner till idag och som blev de som slutligen spred sig jorden runt. (Lucas, 2016)

Vid sidan av emoji och emotikoner kan man även tala skilt om ”smileyn” som är en grafisk utformning av :). Den gula leende smileyn tog form år 1963 då Harvey Ball, en kommersiell illustratör, designade smileyn på uppdrag av ett företag för att höja företagets arbetsmoral för att få arbetstagarna att le mera och “Have a happy day”. Smileyn blev väldigt populär, och eftersom varken företaget eller Harvey Ball tog patent på smileyn fick det leende ansiktet en stor internationell spridning och efteråt har olika sorters patent tagits på variationer av smileyn. (Lucas, 2016)

2.2 Emoji som ett grafiskt utformat ord

Då Oxford Dictionaries valde den skrattande emoji “Face with tears of joy” till årets ord år 2015 blev det mycket klart att emoji var så pass etablerad att man kunde se på ikonerna som ett eget ord. I sitt pressmeddelande skrev Oxford Dictionaries att emoji etablerat sig globalt under det senaste året, och att emojierna representerar kärnan i att

leva i en digital värld som är visuellt driven, uttrycker sig emotionellt och där allt händer i nuet. (Time Magazine, 2015) Eftersom emoji:n i sig inte är ett ord i den klassiska meningen så beter den sig inte heller enligt samma regler. Emoji:n kan skapa mening utan att använda sig av morfem eller grammatiska regler, de kan stå ensamma eller tillsammans med andra emoji:er, och kombinerat med skriven text kan de upphöja meningen med texten. (Alshenqeeti, 2016)

På grund av att olika företag kan skapa sina egna grafiska utformningar och därmed få samma, enligt Unicode definierade, emoji att se ut på olika sätt så skapas också andra problem. Genom att emoji:n är en så stark symbol kan den få en annan tolkning än avsändaren ansåg om personerna använder olika operativsystem, eftersom den grafiska utformningen läses av på olika sätt inom olika operativsystem. Tolkningen av en emoji bygger på vad mottagaren själv anser att emoji:n betyder samt vad hen tror att avsändaren vill förmedla med sitt val av emoji. Därmed kan det uppstå förvirring då utformningen av emoji:n förändras mellan operativsystemen. (Miller et al., 2016)

I sin studie "blissfully happy" or "ready to fight": Varying interpretations of emoji" konstaterade Miller et al. (2016) att personer uppfattar samma emoji på olika sätt om emoji:n byter utseende på grund av att mottagaren och avsändaren inte använder samma plattform eller operativsystem. Trots att emoji:n borde vara etablerad på ett visst sätt enligt Unicodes definition, så lägger användaren till sina egna uppfattningar om vad emoji:n betyder. Detta innebär att trots att avsändaren har en intention med sin emoji, så behöver detta inte avspegla vad mottagaren tolkar in, antingen på grund av att emoji:n inte ser likadan ut på mottagarens skärm, eller på grund av att mottagaren i grunden inte anser att en emoji betyder det samma som avsändaren anser.

Känsloikoner är trots allt alltid ett aktivt val att lägga till i en text och de bygger ofta på den kontext som meddelandet befinner sig i. De kan fungera som en egen replik i datamedierade samtal om man exempelvis vill lyfta upp något som någon annan sagt tidigare. Det blir en rak reaktion på något som tidigare sagts. (Nurmikari, 2013) Den mänskliga kommunikationen formar sig enligt både sociala trender, livsstilar och teknologi. Genom sociala förändringar och attityder kan vi se hur språket beter sig som en levande organism som formar sig enligt de behov användarna har. (Alshenqeeti, 2016) I en studie kring emotikoner kunde man konstatera att de inte är ett störningsmoment, eftersom de nästan aldrig avbröt texten utan bara tillförde något extra.

Man kan se på dem som (a) känslor som förmedlar ett direkt ansiktsuttryck, (b) något icke-emotionellt som exempelvis mer fungerar som en vink om hur ens meddelande ska läsas (en emotikon som blinkar med ena ögat kan visa att man skämtar) (c) en performativ indikator som inte skulle vara ett naturligt ansiktsuttryck (exempelvis att le när man utför ett klagomål för att nedvärdera någon). (Desner & Herring, 2010)

Det är oklart när den första leende emotikonen uppkom, men vissa pekar tillbaka på Scott Fahlman som år 1982 skapade en emotikon som bestod av ögon, nästa och mun. Efter att de började dyka upp i text kom det självklart motargument av viss forskning som ansåg att emotikoner inte fungerar eftersom deras definitioner inte är konsekventa och att en välformulerad mening inte behöver förtydligande och därmed blir infogandet av emotikoner poänglöst. Detta är ändå något som inte är en etablerad sanning idag. Amaghlobeli (2012) hänvisar exempelvis till Godin (1993) som menar att innan människan hade möjlighet att lägga till en smiley i sina meddelanden fanns det inget sätt inom den elektroniska kommunikationen att indikera ironi, skämt eller bitande sarkasm. (Amaghlobeli, 2012) Text kunde nu med hjälp av symboler ta till sig emotionella aspekter på ett nytt sätt som gjorde nyanser i texten kunde lyftas fram och klargöras (Alshenqeeti, 2016).

2.3 De socio-emotionella aspekterna

De sociala förändringarna började synas starkt genom teknologins framfart. Den mobila kommunikationen gjorde detta synligt genom att språkbruket i och med detta förändrades, bland annat kunde man se tendenser på att meningar blev mer kortfattade. Genom att kommunikationen mer och mer överfördes till mobila enheter där man diskuterar i text, så försvann också de non-verbala elementen ur kommunikationen. I samband med denna förändring kom språket att få en ny utformning genom att emotikonerna och emojierna blev en del av det skrivna språket. Emojin kom att medföra kreativitet, nyanser och klargöranden till språket. (Alshenqeeti, 2016) Emojier kan sammankopplas med socio-emotionella aspekter i språket, som innebär att visa, indikera och tolka känslor i sociala situationer (Derks, Bos & von Grumbkow, 2007).

Alshenqeeti (2016) påvisar ett klart samband mellan emojier och exempelvis de gamla egyptiska hieroglyferna. Hon betonar det faktum att människan alltid haft behov av att uttrycka sig genom visuella medel. De piktografiska elementen, som exempelvis

emojier, gör att man kan ta texten till en helt annan nivå och medför både djup, känslor och personlighet. Liksom de gamla hieroglyferna så återspeglar emojier ett samhälle och sociala grupper. Trots att Unicode har standardiserat emojierna så finns det klara skillnader i hur de används och vad de betyder. De underliggande betydelserna man vill förmedla med emojier, som exempelvis ironi, skämt eller tillgivenhet går inte att lära ut som ett språk, utan uppstår i sina egna sammanhang genom användning och över tidsperioder. (Alshenqeeti, 2016)

Derks, Bos och von Grumbkows (2007) forskning kring emotikoner berörde socio-emotionella och uppgiftsorienterade situationer. Situationerna de använde sig var för den uppgiftsorienterade delen att dela upp uppgifter inför ett viktigt skolprojekt med en klasskamrat, och den socio-emotionella situationen var att hitta på en födelsedagspresent till en gemensam vän. Båda situationerna diskuterades genom en chatt som informanterna fick svara i, och båda situationerna lades in i en negativ och en positiv kontext. Resultaten de kom fram till visade att det är mer troligt att använda emotikoner i socio-emotionella situationer än i uppgiftsorienterade situationer, och att detta korrelerar med de rådande sociala normerna. Det är mer troligt att man uttrycker känslor då man kommunicerar med sina vänner än med sina kolleger. Detta i sin tur visar att vi anpassar vår databaserade kommunikation till de regler som gäller vid ansikte-mot-ansikte kommunikation. Däremot kunde de se att det inte har någon betydelse om det handlar om en positiv eller negativ kontext då det gäller användningen av emotikoner. Informanterna ville i både negativa och positiva situationer använda sig av emotikoner. Minst användes de vid negativa uppgiftsorienterade kontexter och man kunde även se att informanterna använder mer positiva än negativa emotikoner inom positiva kontexter och mer negativa än positiva emotikoner inom negativa kontexter. De kunde utgående från sina resultat konstatera att den sociala kontexten är ytterst viktig då det kommer till användningen.

De resultat som Derks, Bos och von Grumbkow (2007) kommer fram till korrelerar också med det som Ahti (2018) konstaterar i sin avhandling. Den skrivna texten i form av chattsamtal omtalas ofta som just samtal. Chattspråket imiterar hur det talade språket ser ut i turtagning, topikutveckling och kodväxling. Därmed kan man se att de funktioner som uppfylls i muntliga samtal också uppfylls i de datormedierade samtalen. Deltagarna i chattsamtalet styr innehållet och påverkar själva hur det ser ut och vilka

medel man använder. Emotikoner kan fungera som extralingvistiska markörer i chattsamtal som också kan ses som symboler för affektivitet, betoning av det sagda, uttryck för känslor och de ger mottagaren information om hur meddelandet ska tolkas. (Ahti, 2018)

Hur man väljer att använda sig av emotikoner eller emoji beror på vem man kommunicerar med. Vem det är och vilket förhållande man har till personen reglerar hur och hur mycket man uttrycker sina känslor. Forskning visar att innan man använder sig av känslsymbolerna så görs en bedömning av hur lämpligt det är att uttrycka specifika känslor i den kontexten. Detta gör att man använder mer emoji och emotikoner när man kommunicerar med vänner än med främlingar, och man kommer också att använda mer positiva än negativa känslouttryck. (Derks, Bos & von Grumbkow, 2008)

2.3.1 Emojins funktion som känslouttryck

I studier kring emotikoner och CMC, databaserad kommunikation (skribentens översättning av eng. computer mediated communication), har man sett på skillnader mellan att kommunicera genom text och muntligt ansikte mot ansikte. Man kan nämna forskaren Fischer (se Derks, Bos & von Grumbkow, 2007) som menar att då man uttrycker känslor genom CMC så skiljer det sig genom att det är långsammare och mindre spontant, samt att den non-verbala delen uteblir och därmed får man inte tillgång till de emotionella aspekterna i kommunikationen.

De non-verbala delarna innefattar grundläggande funktioner inom kommunikationen som att ge information, reglera interaktionen och uttrycka intimitet. Därmed kan man se att emotikoner och emoji spelar roll för att uppfylla dessa luckor inom CMC. De kan ge en antydning om vilket ansiktsuttryck användaren skulle ha och förstärker därmed informationen man kan få genom att ge sociala ledtrådar om vad man kan avläsa i texten. Det är även värt att poängtera att det faktumet att emotikoner och emoji överhuvudtaget används visar att de uppfyller ett behov av att få uttrycka sina känslor som går utanför vad text kan erbjuda. Genom att CMC i regel inte innehåller de non-verbala aspekterna så kan man se att kommunikationen är mer opersonlig och distanserad än ansikte-mot-ansikte kommunikationen. (Derks, Bos & von Grumbkow, 2007)

Inom CMC saknas alltså både ansiktsuttryck och andra kroppsliga signaler. Därmed fann emotikonerna sin plats för att uppfylla dessa funktioner som är naturliga i ansiktes- mot-ansikte kommunikationen. Att uttrycka känslor genom emotikoner har en stark pragmatisk betydelse och därmed behöver det undersökas ur ett lingvistiskt perspektiv. (Dresner & Herring, 2010)

Emojin fyller alltså i ett visst gap som uppstår mellan det talade och det skrivna språket. I text uppstår i vanliga fall ett bortfall av emotionella och fysiska antydanden som i det talade språket kommer genom exempelvis tonfall eller ansiktsuttryck. Emojin för in detta genom att vara en representation för vad ansiktsuttrycket skulle vara hos personen. Multimodaliteten är en naturlig del av det talade språket, eftersom talet sällan kommer utan någon form av emotionell kontext eller fysiska gester. Även om emojin har vissa kulturella gränser så är det ändå påvisat att ansiktsuttryck är universella och därmed fungerar även emojierna till en viss grad universellt då det kommer till att uttrycka känslor. (Alshenqeeti, 2016)

De sociala motiven för att uttrycka känslor varierar, exempelvis kan man vilja uttrycka underliggande känslor eller endast uttrycka känslorna för kommunikativa syften. Forskaren Fridlund (se Derks, Bos & von Grumbkow, 2008) menar att ansiktsuttryckens främsta funktion är att kommunicera information till andra och att den kommunikationen handlar alltså inte om att verkligen uttrycka sina känslor, utan mer om att uppfylla beteendemässiga avsikter och sociala motiv. (Derks, Bos & von Grumbkow, 2008)

Fridlunds påstående kan konkretiseras genom att se på ansiktets funktioner. Ett ansikte kan ge tre olika sorters signaler: statiska, långsamma och snabba. Av dessa tre är de statiska mer eller mindre permanenta delar av ansiktet, exempelvis hudfärg och ansiktets olika delar och dess positioner. De långsamma signalerna är ansiktsdrag, exempelvis permanenta rynkor eller hudens kvalité, som förändras med tiden. Den tredje delen, de snabba signalerna, utgörs av att röra på musklerna i ansiktet. Dessa består exempelvis av att le, höja på ögonbrynen eller att göra tillfälliga rynkningar, och är alltså snabba och tillfälliga förändringar i ansiktet. (Ekman & Friesen, 2003)

Information kan med andra ord förmedlas genom ansiktsuttryck, vilket innefattar information från de långsamma, statiska och snabba signalerna. Genom ord kan vi förmedla information, och ord är det bästa medlet för att få fram sitt meddelande. När

det kommer till att beskriva känslor så har ändå det visuella en fördel framför ord, eftersom det kan vara svårare att sätta ord på en känsla än att tolka ett ansiktsuttryck. Ansiktsuttrycken fungerar även som en känslöfverstärkare, och det kan vara lättare att tro att någon exempelvis är glad, om ansikte och ord stöder varandra. (Ekman & Friesen, 2003)

Redan bland emotikonerna fanns problemet att det inte gick att definiera vad exakt en emotikon ska betyda. Det var möjligt att sätta namn på dem, exempelvis :P definierades som "ett ansikte med en utstickande tunga". Frågan kvarstår vilken känsla den förmedlar. Det samma gäller den mer tydliga emotikonen :) som visserligen kan förmedla glädje, men som också uppfyller en rad med olika funktioner, bland dem ironi. Detta innebär att trots att vi kan definiera emojierna och emotikoner utgående från deras utseenden och sätta namn på dem, betyder det ändå att de hamnar någonstans på skalan mellan språk och icke-språk. Det är inte möjligt att se på dem ur exempelvis endast en lexikal synvinkel, utan man behöver se på dem utgående från talakter för att se emojiernas och emotikonernas verkliga syften och möjligheter. (Dresner & Herring, 2010)

2.4 Emojin som en fullbordad talakt

Talakter hänger på att det du säger är något du kan säga och något som kommer att bli mottaget på rätt sätt (Austin, 1962; Searle, 1985). Om detta inte uppfylls kommer det inte att vara en fullbordad talakt. Exempelvis är det inte möjligt att få två personer att ingå äktenskap genom att bara säga orden om du inte har auktoriteten att fullborda det, och du kan heller inte lova något om det inte är inom din makt att fullfölja löftet. Det du säger måste ha en mening, och mottagaren måste kunna förstå det du säger eller i varje fall göra en tolkning som kommer så nära det talaren verkligen säger som möjligt. Genom att vi lär oss språk har vi också möjligheten att lära oss de sociala aspekterna av språket och genom det kan vi också försvara våra tolkningar eftersom de kommer att följa och respektera de regler som vi lärt oss genom språkanvändningen. Genom att använda typografiska ledtrådar kan vi skapa en viss sorts stämning i texten. Vi vet att frågetecken indikerar en talakt där vi ställer en fråga och vill få reda på något, och att ett utropstecken är associerat med kommandon, protester och andra talakter som kan uppfattas som kraftfulla och empatiska, exempelvis "Vilken tid avgår tåget?" och "Vad roligt att du fick jobbet!". En punkt i sin tur har inte lika klara associationer, och landar

inte lika kraftigt på skalan mellan stämningsskapande och kraftfullhet. (Dresner & Herring, 2010)

När det kommer till emoji och emotikoner så kan man med fördel se på dem som en del av språket och inte som en kod eller kroppsspråk. Vissa av dessa kan fungera som talaktsdelen där man avläser och synliggör vad det är som avses. Vid avläsningen av emotikoner och emoji är det viktigt att komma ihåg att kontexten alltid spelar roll, eftersom det blir ett samspel med texten. Användarnas demografiska koppling, diskussionsämnet och den sociala kontexten spelar roll i användningen av emotikoner och kommer att påverka både användningen och tolkningen. (Dresner & Herring, 2010)

Miller et al. (2016) konstaterar i sin studie att de kunde se tendenser som tyder på att personer tar med i sin tolkning små nyanser i emojierna som färgen på kinderna eller utformningen av ögonbryn. Samtidigt som emoji tillför mycket till språket så kan det grafiska tillägget både vara förtydligande och förvirrande. Meddelandets fokus, kontexten och mottagarens relation till avsändaren kan ha stor betydelse för hur man ska tolka en emoji. Samtidigt som man kan se emoji som ett språk, så är det bra att komma ihåg att vi inte kan använda dem som ett universellt språk eftersom de system som språk i vanliga fall bygger på inte gäller för emoji. (Alshenqeeti, 2016)

Genom emojiernas etablering i vår användning av text har de tagit sig in i andra områden än bara kommunikationen mellan två personer. Jaeger och Ares (2017) gjorde en studie som såg på hur kinesiska konsumenter (n = 1084) använder dem. Genom en nätundersökning ville de samla in data på vilka ord som informanterna använde för att beskriva den emotionella betydelsen med en emoji. Orden valdes från en färdigt utformad lista och emojierna valdes ut bland de som har ett klart ansiktsuttryck. De kunde där se att av de 33 emojierna som valdes ut hade 15 emoji en starkt etablerad association där informanterna var väldigt överens om vilken sorts känsla som förmedlades. Trots att informanterna valde olika ord för att beskriva emoji utgående från listans alternativ, så var ändå orden relaterade till varandra. 10 stycken hade en svagare association, där man kunde se mönster gällande vilka ord som valdes men informanterna var inte helt överens. De sista 8 emojierna kunde inte associeras till liknande känslor, utan var kopplade till orelaterade meningar och till olika känslor. Dessa åtta emoji förmedlade inga klart kopplade känslor som de två andra grupperna gjort, utan samma emoji kunde tolkas som både exempelvis överraskad, lekfull, glad,

arg och äcklad. Därmed kunde Jaeger och Ares (2017) klart påvisa att vissa emoji är mer etablerade än andra och därmed lättare att komma överens om vilken känsla de förmedlar. Ett exempel på de mest oklara emojierna är det grimaserande ansiktet 😬, som bland annat beskrevs som äcklad, arg, glad, stygg/lekfull/fånig/busig och överraskad/chockad. Bland de åtta oklart definierade emojierna fanns även det ledsna ansiktet med en svettdroppe 😓, det rodnande ansiktet 😊 och det flinande ansiktet 😏. (Jaeger & Ares, 2017) Dessa tre exempel är även emoji som finns med i min undersökning.

I text där emotikoner används uppstår ett samarbete mellan text och emotionella symboler. Studier visade att om dessa två komponenter gick åt olika håll rent känslomässigt, den ena positivt och den andra negativt, så hade den lingvistiska delen som består av ord en starkare påverkan på hur texten uppfattades. Man upptäckte också att om det överhuvudtaget fanns negativa komponenter i texten, ord eller emotikoner, så kom det att påverka uppfattningen negativt. (Dresner & Herring, 2010) I samarbetet mellan text och emotionell symbol går det att använda emojierna på olika sätt för att uppnå olika effekter. De performativa indikatorerna, som används för att visa på ett onaturligt ansiktsuttryck genom emoji, gör att vi kan skapa underliggande betydelser, exempelvis ironi. Dessa underliggande betydelser uppstår i sina egna sammanhang, och är beroende av användarnas användning och tolkningar på hur de kan konstrueras. (Desner & Herring, 2010; Alshenqeeti, 2016) De pragmatiska aspekterna av ironi gör att vi inte kan avläsa ironin rakt ur texten, utan behöver ta i beaktande kontexten (Attardo, 2000).

2.5 Ironi

Forskare inom olika fält har sedan långt tillbaka intresserat sig för ironi och har genom olika medel försökt förklara hur människor uppfattar och använder ironi. Fokuspunkterna har varit allt från de lingvistiska sätten att skapa en ironisk mening till de sociala aspekterna av ironi. (Raymond, 2000) Rahtu (2010) fastställer att de två allmännaste definitionerna på ironi är:

1. Ironi betyder motsats till vad som uttrycks.
2. Ironi betyder något annat än vad som uttrycks.

Han poängterar samtidigt att detta inte är två vattentäta definitioner, eftersom man bland annat kan säga motsatsen till något, eller något annat än det som menas, utan att vara ironisk. Inom språkteori kan man även ange skilda ironiska komponenter för sarkasm, parodi, satir, hån med mera. Rahtu (2010) pekar istället på den komponentiella definitionen av ironi:

En ironisk tolkning är en kombination av fem komponenter: (1) negativ, kritisk osv. attityd som (2) har en intentionell producent och som (3) riktar sig mot något och (4) mot någon. (5) Åtminstone en av komponenterna (1)–(4) ska vara dold på ett eller annat sätt.

Attardo (2000) sammanfattar att ironi enbart är ett pragmatiskt fenomen. Detta eftersom ironi är totalt indirekt och inga aspekter av det som menas kan avläsas i den direkta texten förutom antagandet om att det man säger ska vara relevant. När man vill analysera ironi så är det viktigt att fokusera på att det inte endast handlar om små komponenter som man skilt kan analysera. Man kan alltså inte se på så små beståndsdelar som enskilda ord, utan det handlar om att se på helheter av ord som bildar en enhet. Eftersom det handlar om pragmatiska analyser så behöver man se på det ur ett större perspektiv än den enskilda faktorn som gör att man kan urskilja avsikten som ironisk. Om något är markerat som ironiskt, så betyder det att allt som sammankopplas till den enheten är ironiskt. (Burgers, 2011)

Enligt den pragmatiska teori som Grice (se Kumon-Nakamura, Glucksberg, & Brown, 1995; Giora, 2011) presenterar måste deltagarna i ett samtal hålla sig till vissa maximer. Grices maximer, som enligt honom är förutsättningen för ett lyckat samtal, består av fyra viktiga delar. Det som sägs måste a) vara *kvantitativt* och därmed anpassa sig så att man varken säger för mycket eller för litet, och b) denna information måste vara *kvalitativ*, alltså sann och gå att backa upp. Därtill måste informationen vara c) *relevant* för diskussionen och d) vara presenterad på ett *sätt* som är klart, passande och som undviker missförstånd. Genom att gå emot någon av dessa maximer eller bryta mot dem på andra sätt, som exempelvis att överdriva någon av dem, så kan vi få till stånd effekter av olika slag. En av dessa effekter är ironi. Enligt Grice själv så måste man bryta mot den kvalitativa maximen för att kunna vara ironisk och den andra parten måste uppfatta att detta var ett ironiskt uttalande för att det ska vara lyckat. Detta är trots allt inte hela sanningen, eftersom en överdrift eller ett brott mot de andra maximerna också gör att

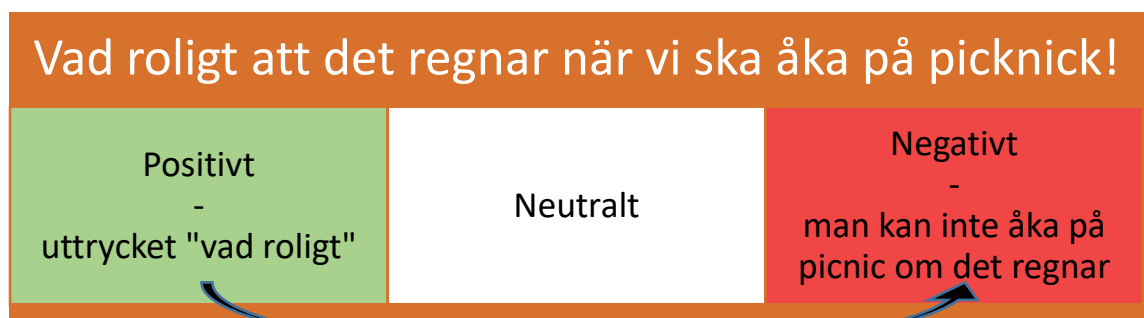
man kan vara ironisk. (Giora, 2011) Grice maximer tar alltså inte dessa komponenter i beaktande, och inte heller de situationer då en deltagare kan vara ironisk utan att mottagaren uppfattar det (Kumon-Nakamura, Glucksberg, & Brown, 1995).

Ironi kan existera i positiva och negativa kontexter. En gren inom ironiforskningen hävdar att ironi nödvändigtvis innefattar en negativ attityd mot sitt objekt. (Rahtu, 2010) En annan gren hävdar att ironi också kan existera inom så kallade artiga skämt. Ironi kan också kopplas till Grices troper, som huvudsakligen är metaforen, metonymin, syndokin och ironin. Forskare hävdar ändå att detta är ett för brett begrepp att koppla ironin till troperna, eftersom man då inte särskiljer på exempelvis ironi och metaforer på ett sätt som är skäligt att göra. Genom Grices definitioner av avvikelser inom samarbetsprinciperna inkluderas hån som en avvikelse från kvalitetsmaximen, och därmed kopplas hån till troperna. (Attardo, 2000)

Andra forskare har enligt Attardo (2000) kommit upp med fyra viktiga punkter till varför Grices modell är bristfällig:

1. Ironi kan uppstå genom att man avviker från vilken som helst maxim.
2. De icke-ironiska delarna ska inte förbises, utan de används för att värdera ironin.
3. Prioriteringen av textens bokstavliga mening avvisas för att kunna prioritera det mest framträdande i texten.
4. Ironi medför en attityd mot sitt objekt.

Den verbala ironin kan definieras utgående från en skala som innefattar negativt, neutralt och positivt. Om ett uttalande positioneras på den positiva sidan men egentligen syftar på något negativt, kan man se att detta uttalande är ironiskt. (Burgers, 2011)

I Gibbs (2000) studie i slutet av 90-talet såg han på hur studerande vid college använde sig av ironi bland sina vänner. I denna studie kunde han konstatera att ironi inte är något som endast används som ett retoriskt medel, utan också något som används i vardagen i olika former för att skapa olika graders interpersonella betydelser. Han kunde se att ironin framkom i olika former som baserade sig på kognitiva, lingvistiska och sociala faktorer, samt till en viss grad olika pragmatiska betydelser. Hans resultat indikerar även starkt att ironi inte behöver bygga på ekande omnämnanden eller anspråk, vilket vissa definitioner på ironi anspelar.

Enligt "the echo theories" måste ironin alltid eka från någon tidigare händelse eller förväntning. Detta innebär att ironin endast är fungerande om det finns en klar koppling till något tidigare. Kumon-Nakamura, Glucksberg, och Brown (1995) räknar även upp fyra andra sätt som ironi kan byggas på: 1) genom påståenden, 2) genom frågor, 3) genom erbjudanden, eller 4) genom överdrivet artiga erbjudanden. Ser man närmare på dessa fyra kan man se att alla, förutom den första i viss utsträckning, kan kopplas till ekoteorin. Ironin kommer fram genom att man kopplar uttalande till något som hänt innan. (Kumon-Nakamura, Glucksberg, & Brown, 1995) Detta kan konkretiseras genom exemplet med picknicken. Person A har bestämt att hen ska åka på picknick med person B. Dagen de ska åka regnar det. Då utbrister person B "Vad roligt att det regnar när vi ska åka på picknick!". Detta är ett ironiskt påstående som inte behöver bygga på en tidigare händelse, utan endast på att det inte är roligt att åka på picknick om det regnar. En annan dag då det regnar kan B fråga av A om de ska åka på picknick. B kan göra detta genom en fråga: "Är du på väg på picknick i dag?", genom ett erbjudande: "Vill du inte åka på picknick med mig i dag?" eller genom ett överdrivet artigt erbjudande: "Jag skulle bli så glad om du ville ära mig denna strålande dag genom att åka på picknick med mig". Dessa tre sätt bygger på ekandet av att de tidigare ställde in sin picknick på grund av regn.

Sociolingvistiska studier menar att det finns sådan ironi som alla kan uppfatta och sådan ironi som bara kan uppfattas mellan vissa individer. Ironi kan användas för att stärka en gruppkänsla och en känsla av solidaritet. (Raymond, 2000) Dessa olika kommunikativa funktioner har diskuterats i olika studier. En viss sorts ironi kan skapa en känsla av att höra samman och skapa ett vi, medan andra kan fungera som avståndstagande. Man kan

bekräfta gruppsolidaritet, visa vem som tillhör en viss grupp och sätta gränser för accepterade beteenden. Sarkasm, om det används enligt definitionen ”ironi som uttrycks på ett elakt sätt”, kan särskilt vara en indikator på att något går emot de rådande reglerna och normerna för gruppen eller situationen. (Gibbs, 2000) Sarkasmen kan vändas utåt eller inåt mot personen själv, och uppfyller i båda fallen en sorts solidaritet och positionering (Raymond, 2000).

Norrick (2003) ser att ironi även kan gå under kategorin *canned jokes*, som är skämt som inte kommer spontant utan som bygger på strukturer kring slutklämmar och missförstånd. Dessa uppstår i diskussioner och dialoger och kan appliceras på många olika slags skämt och finns bevarade i vår kulturella förståelse av vad skämt är och hur de är uppbyggda. Samma mekanismer som man kan utläsa från hur skämt fungerar kan man också utläsa i hur ironi fungerar. Norrick konstaterade att det i grunden handlar om att basera sina skämt, där inkluderat ironi, på relevans och att göra informativa överträdelser. Även om humor och ironi har ett klart samband så betyder det inte att all ironi är humoristisk eller används i ett humoristiskt syfte (Burgers, 2011).

3 Material och metod

I följande delkapitel presenterar jag mitt material som består av svaren i en enkätundersökning som gjordes våren 2017. Jag går igenom hur svaren behandlats och vilken metod som valts för studiens ändamål. Jag beskriver även informanterna som tog del i undersökningen.

3.1 Material

Materialet jag utgår ifrån är en enkät jag samlade in våren 2017 inför min kandidatavhandling. Enkäten i sin helhet finns bifogad i bilaga 1. Beslutet att bygga undersökningen på en enkät kom från att jag ville ha ett så stort material som möjligt. Trost (2007) anser att enkätundersökningar som stöd för kvalitativa studier är användbara om man vill förstå eller hitta mönster i sin frågeställning. Enkäten skapades i programmet Google Forms, eftersom det är ett program som lämpar sig väl för spridning av enkäten och jag hade använt programmet förr och kände till det väl. Jag spred enkäten genom e-postlistor vid Helsingfors universitet samt yrkeshögskolan Arcada. Enkäten skickades till e-postlistor riktade till studerande vid nordiska institutionen ”Nordica” vid humanistiska fakulteten, studerande vid Soc&Kom samt de svenskspråkiga studerande vid pedagogiska fakulteten, vid tidpunkten kallad beteendevetenskapliga fakulteten. Yrkeshögskolan Arcada hade inga öppna e-postlistor, och därmed spred jag enkäten via mina personliga kontakter som var aktiva inom ämnesföreningar vid Arcada. Jag lade även ut den öppet på min privata Facebookprofil, där den fick en viss geografisk spridning inom Svenskfinland. Enkäten fanns tillgänglig under en veckas tid, och jag fick 415 svar som ingår i den här studien. Utöver dessa 415 svar fanns fyra informanter som jag valt att inte inkludera på grund av jag ansåg att informanterna inte angett seriösa svar. Informanternas bakgrund presenteras närmare i stycke 3.3

Orsaken till att jag valt att fortsätta med detta material är det stora antalet svar jag fick. Jag såg redan i min kandidatavhandling att det fanns intressanta aspekter att ta fasta på bland svaren, och en av de aspekterna är informanternas uppfattning om ironi. I kandidatavhandlingen tog jag fasta på ett bredare perspektiv genom att jag valde att kategorisera alla 415 svar i underkategorier och utgående från dessa se på skillnaderna i tolkningen av emoji. Jag jämförde vilka olika tolkningar man kunde göra och hur

dess påverkade textförståelsen. Därmed valde jag att i denna avhandling ta ett mer avgränsat perspektiv och fokusera på de svar som angett att meddelandet är ironiskt.

Enkäten samlade inte in namn eller personuppgifter som gör att man kunde urskilja vem informanten är. Själva enkäten består av 12 öppna frågor som handlar om hur informanterna tolkade meddelanden som innehöll en eller flera emoji, förhandsuppgifter om informanten och slutligen reflektion kring den allmänna användningen av emoji. Informanterna besvarade de frågor som ställdes i samband med skärmdumpen av ett meddelande som skapats i appen WhatsApp. Dessa 12 öppna frågor kommer att presenteras i analysen. Skärmdumparna är både verkliga meddelanden tagna ur diskussioner där jag personligen medverkat, samt konstruerade av mig enbart i syfte att inkluderas i denna studie. Emojierna som jag valde att inkludera i enkäten är till en viss grad slumpmässigt valda, med undantag där jag varit nyfiken på hur en viss sorts emoji tolkas. Jag valde att inkludera både emoji som har klara motsvarigheter bland emotikoner och emoji som inte har dessa motsvarigheter. Jag har även valt att inkludera emoji med variation i hur ögonen är utformade, eftersom jag ville se om informanterna lade vikt vid hur ögonen ser ut. Bland skärmdumparna finns både meddelanden med en emoji och meddelanden med två emoji efter varandra, detta för att se hur förståelsen påverkas om man är tvungen att tolka fler än en emoji. Det finns även meddelanden där samma text förekommer men emojin eller emojierna har bytts ut, eftersom jag ansåg att detta gav en bra grund för att undersöka hur mycket emoji har möjlighet att påverka textförståelsen.

Ett etiskt problem som jag är medveten om är att jag i samband med insamlingen inte bitt om lov av informanterna att använda enkäten till denna avhandling, utan endast till min kandidatavhandling. Detta specificeras trots allt inte i själva enkäten, och att be om lov i efterhand är inte möjligt eftersom inga kontaktuppgifter samlats in. Jag ansåg att materialet är för värdefullt för att inte användas även i denna avhandling, och därmed väljer jag att behålla materialet.

3.2 Metod

Jag utgår från en kvalitativ metod eftersom jag specifikt vill studera de svar där informanten ansett att avsändaren är ironisk i sitt meddelande. Lagerholm (2010) definierar kvalitativa studier som en metod för att göra djupare närstudier. Man får en

fördjupad bild av ett fenomen och skapar en närhet till sitt material. Frågorna ”hur” och ”varför” är lättare att besvara än i kvantitativa studier. (Lagerholm, 2010) Det material som jag studerar är informanternas egna analyser av de meddelanden jag bett dem analysera. Informanterna har redan satt ord på vad de tycker, och därmed har de redan gjort en viss pragmatisk analys. Min analys kommer då att bestå av en kvalitativ innehållsanalys av den pragmatiska analys som informanterna utfört. Esaiasson et al. (2012) definierar innehållsanalys som ”en undersökning av innehållet i någon form av skriftlig, muntlig eller bildmässig framställning”. Inom den kvalitativa innehållsanalysen analyserar forskaren informanternas svar och hittar de centrala punkterna (Kvale, Brinkmann & Torhell, 2009).

Denna kvalitativa innehållsanalys bygger alltså på informanternas svar, med fokus på sådana svar där informanterna i sin pragmatiska analys avläst ironi. Min orsak till att välja denna form av analysmetod var att jag ville särskilja de svar som tangerade ironi och bygga min analys utgående från dessa svar. Dessa svar var lätta att urskilja, och därmed minimerar jag risken för att feltolka informanterna. Att fokusera på ironi kändes även som en motiverad avgränsning eftersom det tangerar mina egna intressen gällande textanalys och är en klart problematisk faktor om avsändaren och mottageraren inte har samma uppfattning om hur ironi konstrueras i meddelanden med emoji.

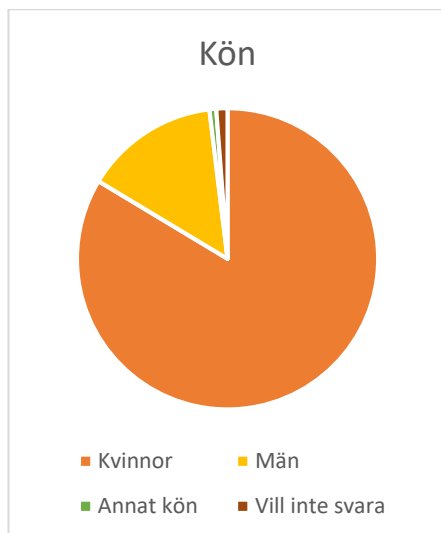
Då enkäten stängdes laddades svaren ner i programmet Excel där jag sedan gick igenom frågorna en och en. Svaren behandlades först inom ramen för min kandidatavhandling där kategoriseringen av svaren var en viktig del av analysen. Eftersom denna avhandling bygger på en annan metod valde jag att inte ta i beaktande mina tidigare kategoriseringar, utan började arbetet från början. Jag gick åter igenom frågorna en och en och svaren kategoriserades därefter med en skild kategori för svar där informanten kommit fram till att meddelandet är ironiskt. De övriga svaren kategoriserades även i grova drag i egna kategorier enligt gemensamma faktorer för att få en överblick över de vanligaste analyserna. Alla svar har behandlats. Jag har gått igenom alla frågor i tur och ordning, och läst igenom alla 415 svar för varje fråga. Bland dessa svar har jag alltså klart utmärkt de som tangerar ironi, och i övrigt i grova drag kategoriserat de övriga svaren enligt gemensamma faktorer. Exempel på dessa faktorer har varit att avsändaren är på olika sätt glad, avsändaren gör sig lustig över situationen, avsändaren försöker mjuka upp sitt meddelande genom att inkludera en emoji och så vidare. I min analys

kommer jag att i ungefärliga drag även presentera dessa svar som inte tangerar ironi, eftersom jag anser att det ger en överskådlig bild av hur emoji:n eller emojierna tolkas. Eftersom min analys inte bygger på att kartlägga alla informanternas tolkningar så kommer dessa drag som jag presenterar att vara riktgivande, inte exakta.

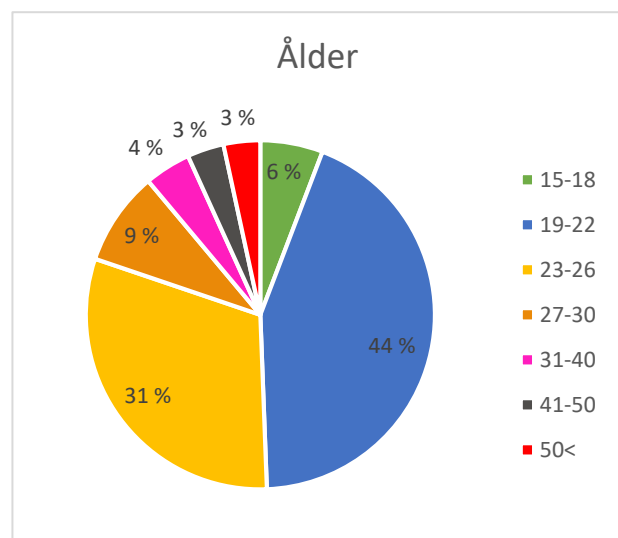
Det är bra att även i detta skede poängtera att jag genom analysen kommer att prata om ironi. Begreppet ironi kommer ändå att innefatta alla underkategorier, som sarkasm, skämt och att allmänt inte mena vad man säger. Informanterna har också använt olika ord, men eftersom det inte är relevant att skilja på de olika begreppen i denna studie så har jag valt att använda ironi som ett paraplybegrepp.

3.3 Informanterna

Det sammanlagda antalet informanter för denna avhandling är 415 personer. Bland informanterna kunde man se att det främst var kvinnor som svarat. Av dessa 415 informanter var 347 kvinnor, 60 män, 3 avgav att de tillhör ett annat kön och 5 ville inte ange sitt kön. Den största ålderskategorin var 19-22 åringar som står för 43,6 % av svaren. 30,8 % är 23-26 år, 8,7 % är 27-30 år, 5,8 % är 15-18 år, 4,3 % är 31-40 år, 3,4 % är 41-50 år och 3,4 % är över 50 år gamla.

Figur 1. Kön

Figur 2. Ålder

När det kommer till informanternas modersmål så angav 243 personer att deras modersmål är svenska, 131 personer är starkt tvåspråkiga (svenska-finska), 38 personer är finskspråkiga och 3 personer anger att de har ett annat modersmål. Bland dessa andra

modersmål anges trespråkig med svenska, engelska och finska, trespråkig med svenska, finska, ryska samt starkt tvåspråkig med svenska och engelska. Vid mycket avvikande fall kommer det att vara relevant att se vilket modersmål informanten angett, ifall det kan vara frågan om ett språkligt missförstånd. Under frågan ”Vilka av följande sociala medier använder du?” angav 406 personer att de använder appen WhatsApp, vilket var av stor betydelse i denna studie då emojierna är baserade på den grafiska utformning som WhatsApp använder. 388 personer angav att de använder emojierna i sitt vardagliga liv, 28 personer använder ibland och 4 använder inte.

I min analys kommer jag inte att fästa uppmärksamhet vid informanternas bakgrund. Detta beror på att jag inte anser att det finns ett stort värde i det utgående från de informanter som svarat på denna enkät. Utgående från bakgrundsinformation kan vi se att de flesta informanter är kvinnor i åldern 19-26 år. De flesta är svenskspråkiga eller starkt tvåspråkiga (svenska-finska) och använder både appen WhatsApp och emojierna i sitt vardagliga liv. Vid en större variation hade det varit av värde att ta fasta på informanternas bakgrund.

4 Analys

I följande kapitel presenterar jag resultaten av de öppna frågorna i enkäten. Alla meddelanden finns tillgängliga som bilder och som syntolkad version i analysen. Jag tar inte upp frågorna i ordningsföljd enligt enkäten, utan har grupperat dem under underrubriker i en tematisk ordning. Detta gör att frågorna som presenteras är citat av frågorna i enkäten, vilket i sin tur gör att hänvisningar till olika bilder inte passar ihop med de numreringar av bilderna som förekommer i analysen. Exempelvis kan frågan jag hänvisar till nämna ”bild 9” som i numreringen av bilderna i analysen är bild 11. Detta är värt att komma ihåg då vissa informanter hänvisar till bilderna genom enkätens numrering. Inom analysen kommer jag att basera mig på kvalitativa citat av informanterna. Citaten kommer inte att vara redigerade på något sätt, och därmed kan man även se att tryckfel och språkfel förekommer. Detta har jag medvetet lämnat oredigerat för att svaren ska vara autentiska. De analyser som förekommer här är alltså baserade på svaren, och dessa resultat kommer att jämföras mot teorin i kapitel 5.

4.1 Motstridiga emoji som förmedlar ett starkt budskap

I fråga fyra och fem kan man se att samma text har använts men att emojierna har bytts ut. Det är i båda fallen två emoji som beskriver olika känslor, men analysen visar att då emojierna tillsammans skapar en stark enhetlig känsla så stöder det texten budskap bättre än när emojierna sinsemellan inte fungerar.

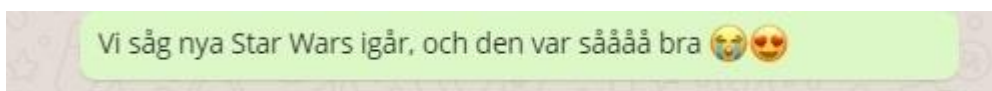

Bild 1: Fråga 4

Syntolkning: Vi såg nya Star Wars igår, och den var såååå bra [emoji som gråter mycket] [emoji med hjärtformade ögon]

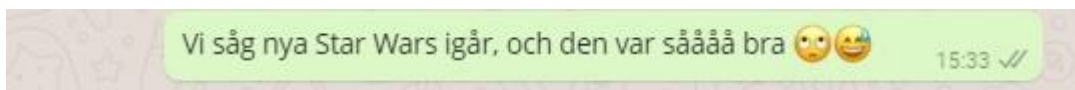

Bild 2: Fråga 5

Syntolkning: Vi såg nya Star Wars igår, och den var såååå bra [emoji med himlande ögon] [leende emoji med en svettdroppe]

I fråga fyra är det frågan om en emoji som gråter och en som är glad med hjärtformade ögon. I fråga fem kan man se en emoji som himlar med ögonen och en som är glad med en svettdroppe i pannan. I båda fallen var frågan som ställdes ”Hur tolkar du valet av emoji?”

I fråga fyra ansåg inte en enda informant att meddelandet skulle vara ironiskt. Det förekom svar som ansåg att meddelandet förmedlade att personen älskade filmen, att den skapade en massa positiva känslor hos personen, att personen älskade Star Wars och att filmen var så bra att man kunde gråta. Den enhetliga faktorn var alltså att filmen verkligen var bra.

- (1) Filmen var verkligen mycket bra. Gråtande emojin visar att filmen väckte stora känslor och kanske nostalgi och ledsamhet över att filmen tog slut. Den andra emojin visar att filmen var visuellt övertygande, innehöll alla rätta saker och var väldigt värd att se. Tillsammans bildar de den starkaste möjliga kombinationen av emojin för att visa stora positiva känslor mot något.

Många informanter var överens om att detta var en kombination av emoji som upphöjer och förstärker meddelandet. Man vill genom emojierna visa att man verkligen menar det man säger, och att alla känslor som är inblandade är tecken på att man verkligen tyckte om filmen.

I fråga fem utgår vi alltså från samma text, men här var svaren inte lika överens om textens betydelse som i fråga fyra. Av de 415 svaren ansåg 302 personer att avsändaren är sarkastisk eller på annat sätt inte menar det hen skriver.

- (2) Filmen var dålig och emojisarna förstärker ironin. Hen gör narr av de som tycker om filmen.

Majoriteten var överens om att emojierna förstärker ett ironiskt budskap. Detta verkar främst komma från emojin som himlar med ögonen, medan den glada emojin med svettdroppen både framhäver ironin och lättar upp meddelandet en aning.

- (3) Personen är skämtsam och sarkastisk och tyckte i verkligheten inte alls om filmen. Första emojin tyder på sarkasm och den andra småskrattar åt situationen och är kanske generad över att ens ha gått och sett en så dålig film. Personen vill med andra emojin visa att hen inte är så seriös och vill inte gräla om saken, fast hen lite skrattar åt dom andra som kanske gillade filmen.

Avsändarens ”såååå bra” får i kombination med emojierna en helt annan betydelse än då man lägger till exempelvis den gråtande emojin och emojin med hjärtformade ögon som

i fråga fyra. Genom att texten efterföljs av emojin som himlar med ögonen så kan man läsa in ”såååå” som ett ironiskt uttryck.

- (4) Kombinationen av texten och emojina går inte ihop, alltså är meddelandet menat ironiskt. Texten "och den var såååå bra" kan syfta på de kommentarer som både sändaren och mottagaren hört om filmen från utomstående. Emojina visar sedan vad sändaren egentligen tänker om filmen: Den var inte bra. Det här syns främst i valet att emojin som himlar med ögonen.

När man ser på de svar som inte anser att personen är ironisk så framkommer det att en majoritet anser att meddelandet ska tolkas som att avsändaren är överraskad och kanske lite generad över att hen tyckte om filmen. Det är alltså klart att emojierna i detta fall spelar en roll, oberoende av om vi ser på den ironiska aspekten eller inte.

4.2 Den genuina emojin

Det finns emoji vars funktion enbart förfaller vara att förstärka texten i meddelandet. Ett sådant exempel såg vi redan i bild 1 och fråga 9 blir ytterligare ett exempel på detta. I fråga 6 kan vi även se att emoji kan ha som funktion att mjuka upp ett meddelande för att texten inte ska verka för hård och dömande.

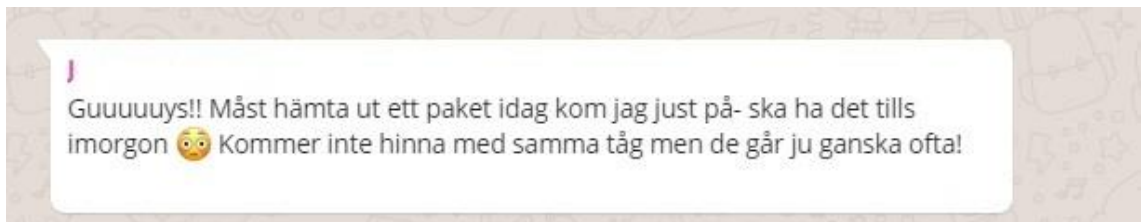

Bild 3: Fråga 9

Syntolkning: J: Guuuuuys!! Måst hämta ut ett paket idag kom jag just på- ska ha det tills imorgon [emoji med rodnande ansikte] Kommer inte hinna med samma tåg men de går ju ganska ofta!

Här ställde jag frågan ”Vad vill J säga med sitt val av emoji i bild 11?”. I denna fråga var informanterna överens om att emojin med de rodnande kinderna förstärker känslan av att personen är stressad, förvånad, chockad, att det var en överraskande situation som påverkar dagen negativt och att personen ber om ursäkt eller är skamsen över situationen som uppstått.

- (5) Personen är lite stressad, chockad, orolig och generad. Emojin signalerar på ett sätt personens egen chock över att den glömt något eller inte planerat sin tid väl.

- (6) J är chockad, överraskad, vill meddela att hen inte planerat att detta oväntade skulle hända just nu så att det möjligen orsakar strul i tidtabell för sig själv/andra.

Emojin fungerar alltså som en känslöförlärkare och fungerar väldigt väl i detta fall. Det är inte en emoji som tagit form utgående från någon tidigare emotikon, men det är en emoji som i detta fall är lätt att få att passa in i textsammanhanget. Två informanter avvek från mängden. Den ena ansåg att detta är en neutral emoji som lagts till bara som utfyllnad som gör att meddelandet inte verkar känslolöst. Den andra informanten ansåg att emojin är överdriven och att meddelandet kan tolkas som att personen behövde ett svepskäl för att skjuta på när hen behöver komma på plats. Tre informanter ansåg också att emojin uttrycker rädsla, och att detta gör att meddelandet blir svårt att tolka.

Samma situation uppstår i fråga 6. Där ställde jag frågan ”Vad menar S med sitt val av emoji i bild 7?”

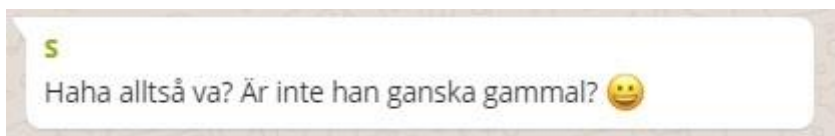

Bild 4: Fråga 6

Syntolkning: S: Haha alltså va? Är inte han ganska gammal? [leende emoji med öppna ögon]

Informanterna ansåg här att den glada emojin med öppna ögon gör att meddelandet inte känns lika hårt. Det visar på att det är en positiv fråga, att S inte menar något illa, att det är ett lättsamt meddelande.

- (7) för mig är vanliga smile-emojis bara en tilläggs grej för att inte vara så allvarlig. visar på att man face to face också skulle skratta/smila då man säger det

En del anser att det finns en viss förvåning i emojin, men även där förvåning med ett leende. Frågan kanske ställs med ett litet skratt och kan uppfattas som avståndstagande. I frågan utläser vissa att det kan finnas ett tecken på att vara dömande, men att avsändaren inte vill att det ska vara framträdande. Därför väljs en glad emoji för att dämpa faktumet att frågan kunde uppfattas på ett elakt eller dömande sätt.

- (8) Förvånad och kanske road men inte dömande, försöker att det inte ska verka elakt

I detta meddelande finns det alltså nyansskillnader i hur man kan tolka meddelandet. Endast tre informanter anger att personen skämtar i den meningen att personen som

omtalas inte egentligen är gammal utan i själva verket ung. En informant anger även att meddelandet kan avläsas som ”att personen är glad men på låtsas, hen ler med munnen men inte med ögonen”. De öppna ögonen verkar för de flesta inte ha en stor betydelse i detta meddelande, men det är intressant att informanten poängterar dem och anser att det gör att leendet blir på låtsas.

4.3 Att indikera glädje eller ironi

En leende emoji kan bli förvirrande ifall den har drag som är svåra att tolka. Fråga 10 och fråga 3 blir exempel på detta då den leende emoji:n får drag som gör att glädjen kan ifrågasättas.

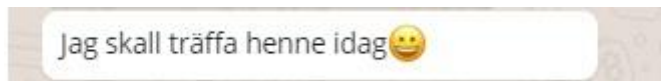

Bild 5: Fråga 10

Syntolkning: Jag skall träffa henne idag [leende emoji med öppna ögon]

I detta meddelande används samma emoji som i fråga 6 som analyserades i det förra stycket. Det är den stort leende emoji:n med öppna ögon. De flesta informanter var av den åsikten att emoji:n förmedlar glädje och att personen är genuint glad att träffa ”henne” och är ivrig inför träffen. En viss tillgjordhet kunde visserligen avläsas.

- (9) Ser fram emot besöket, men ser ut som en rapport till mamma mer än ett meddelande till t.ex. kompisar.

Några informanter ansåg även att man kunde avläsa nervositet eller att det är något lustigt över händelsen, exempelvis att det finns ett lustigt sammanträffande i kontexten. Ett par informanter tyckte också att det inte fanns något speciellt att avläsa, utan att emoji:n endast fungerade som utfyllnad. I detta fall fanns det 30 informanter som ansåg att meddelandet var ironiskt, men för många bland dessa trettio fanns det en viss osäkerhet i hur man ska avläsa emoji:n.

- (10) Det kan vara en vanlig glad smiley, men på ett mer "avancerat" sätt skulle många se denna emoji som sarkastisk den med, eller i detta faller lite sådär som "får se nu hu de går..." med negativ ton.
- (11) Svårt att säga, jag skulle använda den där emoji:n för att indikera sarkasm, men beroende på sändaren skulle jag också kunna tolka den som genuin.

Bland informanterna kan man alltså se att det blir svårt att komma till en slutsats. Det blir ett val mellan att se emoji:n som den neutrala glada emoji:n som skulle motsvara emotikonen :D, och att läsa in ögonen som en indikator att meddelandet ska avläsas ironiskt. En informant menar att hen skulle avläsa meddelandet som ironiskt, att det inte ska bli roligt att träffa henne, om det funnits flera av samma emoji i rad. När det bara handlar om en avskild emoji så blir det svårare att avläsa vad avsändaren egentligen tänker om mötet. Samma sorts problematik uppstår i fråga 3.

Bild 6: Fråga 3

Syntolkning: Ser fram emot fredagen [en upp-och-ner vänd leende emoji] Vem annan är säkert påväg?

I fråga 3 används det den upp-och-ner vända emoji:n. De flesta informanterna såg emoji:n som en genuint glad emoji. Det uttrycks att den förmedlar glädje, iver, lekfullhet och förväntansfullhet. En del ansåg också att emoji:n uttrycker att kvällen kommer att bli "lite upp-och-ner". Det kom exempel på att det kanske är en fest, alkohol kommer att spela en stor roll och att personen redan är redo och ivrig på att få träffas på festen. Några informanter uttryckte också att emoji:n förmedlar en viss osäkerhet. Personen i fråga ser nog fram emot fredagens program, men hen är lite osäker på om det verkligen kommer att bli roligt och att detta hänger på vilka som kommer att delta. 78 informanter ansåg att emoji:n förmedlar att personen inte menar det hen skriver. Bland dessa 78 informanter fanns det också de som förhöll sig osäkert till vad emoji:n ska betyda i detta meddelande.

- (12) Intressant emoji att tolka, det kan betyda att personen har några hemliga planer för fredagen (är supertaggad men vill hålla sig cool), men emoji:n kan också tolkas som ironisk att hen kanske inte är för taggad utan är osäker om det blir roligt på fredagen.

Emoji:n kan tolkas som den vanliga glada emoji:n som bland emotikoner skulle motsvara :). Eftersom den vänds åt andra hållet blir den genast svårare att avläsa. Det blir en fråga om ifall avsändaren vill signalera något speciellt, eller om det bara är en metod för att lägga till något utöver det normala i texten.

- (13) Personen ser kanske inte i verkligheten så mycket fram emot fredan, utan vill bara säga så för att det är artigt. Emoji:n är ett bra val då man inte är säker vilken känsla man vill uttrycka och också då man inte vill verka alldeles för ivrig. Personen svarar

troligtvis i en mycket ivrigare ton ifall det visar sig att personer som hen vill att ska komma på fredan säkert är påväg.

Frågan ”vem annan är säkert påväg?” inne i meddelandet gör att man kan avläsa en viss osäkerhet i meddelandet. Osäkerheten bakom frågan gör att man kan göra tolkningen att svaret verkligen kommer att vara viktigt. Om personen avser att emojin ska avläsas ironiskt så gör det att det finns en tilltro att fredagen verkligen inte kommer att bli rolig, men att det finns en chans att tillvaron kan räddas om rätt personer kommer att delta.

(14)Så där sarkastiskt. Personen kanske inte ser fram emot fredan för att de som tidigare sagt att de kommer kanske inte sen heller kommer.

Ironin kan komma från en viss bitterhet. Det kan basera sig på en social situation som personen inte är bekväm med och som påverkas starkt av de andra deltagarna. Man kan avläsa att det finns en motvillighet mot att bli ensam. Det blir frågan om en utfyllnadsemoji som uppvisar en mer sammanbiten attityd. Personen kan inte längre backa ur det som händer på fredagen, och är motvillig till att fara men vet att hen måste.

4.4 Tydliga avvikelser från emojins definition

Emojin med de utsträckta händerna definieras av Unicode som ”kramande ansikte” (eng. ”hugging face”). Detta är trots allt inte en emoji som verkar ha etablerat sig som en kram. Denna fråga var också en av de med minst möjligheter att tolka in en kontext, eftersom jag var nyfiken på hur informanterna avläser emojin. Den kramande emojin kan jämföras med emojin med öppna ögon och utsträckt tunga som blir svår att tolka eftersom den inte förmedlar en tydlig känsla. Användningen blir oklar eftersom båda emojierna främst förmedlar en handling istället för en känsla.

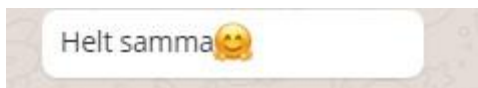

Bild 7: Fråga 12

Syntolkning: Helt samma [emoji som kramar]

De flesta menade att attityden i fråga 12 var att personen är glad och positiv. Hen menar verkligen på ett positivt sett att hen inte har någon skillnad och kommer att vara nöjd med vad som än bestäms. Det är en genuint avslappnad och positiv stämning och vill med öppna armar visa att det inte finns någon gömd negativitet i meddelandet. 14

informanter läste in och angav att det förmedlades en kram i meddelandet. En lite större andel, bestående av 22 informanter, angav att emoji:n förmedlade en negativ attityd, och därmed att personen använder sig av ironi.

(15) Personen har en åsikt den inte vill säga, så den gömmer sig bakom "helt samma"

Avsändaren har alltså en gömd åsikt, men försöker mjuka upp meddelandet med emoji:n på grund av yttre omständigheter som gör att personen inte vill säga sin verkliga åsikt.

(16) beror på kontexten. kan vara passiv-aggressivt eller så kan smileyn tyda på att hen försöker lätta på situationen och inte framstå som så allvarlig.

Kontexten spelar självklart en mycket stor roll, vilket också framhävs i svaren. Många informanter poängterar att deras tolkning baserar sig på hur de själva brukar använda emoji:n eller hur andra de känner väl vanligtvis använder den. Utgående från svaren blir det också klart att det här är ett tydligt fall av en emoji där man behöver lära sig hur andra använder den och vad man utgående från sina tidigare kunskaper om hur motparten använder denna emoji ska tolka in som indirekta attityder och känslor.

(17) Det kan vara att det är faktiskt helt samma men om man t.ex skickar till sin pojkvän en såndän emoji med helt samma så tas de som att gör hur du vill du lyssnar inte ändå.

Emojis leende ansikte verkar inte skapa problem, utan tolkas in som ett genuint leende. Men eftersom emoji:n inte ännu har en klart etablerad betydelse så kan de utsträckta händerna skapa förvirring. Det kan orsaka att man som mottagare vill söka efter dolda meningar, trots att det inte är nödvändigt. Detta kan hända om man ser emoji:n som passiv-aggressiv, men det är också klart att en del av informanterna verkligen använder emoji:n på det passiv-aggressiva sättet där det leende ansiktet inte spelar lika stor roll, utan leendet och händerna blir motsägelsefulla.

En annan emoji som mycket klart inte har en etablerad betydelse är emoji:n med den utstickande tungan och öppna ögon som används i fråga 11.

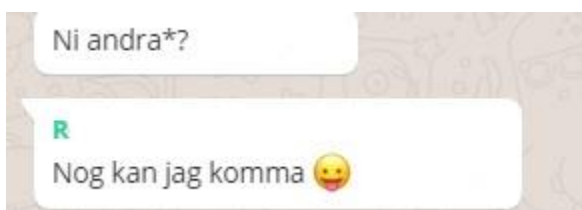

Bild 8: Fråga 11

Syntolkning: Meddelande 1: Ni andra?

R: Nog kan jag komma [emoji med öppna ögon och utsträckt tunga]

Frågan som ställdes i samband med detta meddelande löd ”Vad är R:s attityd i bild 13?”. Detta visade sig också vara det meddelande som skapade mest förvirring bland informanterna. Det fanns ingen klar linje, men tolkningar som förekom var bland annat att personen är glad, vill vara lite lustig, är skämtsam, kommer gärna men vill vara lite retsam, personen är ivrig och att det är en ansträngning att komma. Bland informanterna fanns det 61 personer som ansåg att ”R” inte egentligen vill komma, och signalerar det med emojin som sticker ut tungan.

- (18) R vill egentligen inte komma men vet att hen nog borde. Diskussionen är inte formell utan tydligt en diskussion mellan nära vänner, en grupp där det är okej att medge att man inte alltid är ivrig på det andra är ivriga på men man gör det ändå.

Tolkningen att R egentligen inte vill komma med utgår från att hen nog kommer att komma, men att det finns en bakomliggande känsla av att inte vilja det. Emojin blir skämtsam, men indikerar också att personen vill visa upp en attityd som inte är helt positiv och som ska tolkas därefter.

- (19) Känns som ett "jag kan komma, men det är inte helt säkert att jag verkligen vill", vad det nu än är som R skall komma på så verkar det inte vara något som R ser fram emot sådär extra mycket.

Bland svaren uttrycktes det också att personen inte hemskt gärna kommer med, men att meddelandet skulle vara ännu mer motvilligt utan emojin. Emojin fungerar alltså som ett sätt att mjuka upp meddelandet, utan att det verkar som att personen är väldigt ivrig plötsligt. Men för att inte skapa dålig stämning valdes denna emoji.

- (20) utan emoji skulle det verka motvilligt, med just den där emojin är det bara halvt motvilligt. Skulle kräva en gladare emoji för att vara mer övertygande om att personen verkligen vill komma

Avsaknaden av en klar känsla blir en faktor som gör att det är svårt att tolka hur genuin ”R” är. Emojin är inte klart glad, men inte heller ledsen eller arg eller någon annan grundläggande känsla. Emojin med den utstickande tungan har en viss neutral känsla över sig, samtidigt som den tydliga tungan gör att emojin blir svår att tolka.

4.5 Emojier som indikatorer för att skämta eller flirta

Emojier som indikerar en flirt kan bli svåra att tolka om de inte används i en flirtig kontext. Då står valet mellan att se dem som skämtsamma emojier eller att hitta en bredare kontext som gör att den flirtande tonen i meddelandet fungerar.

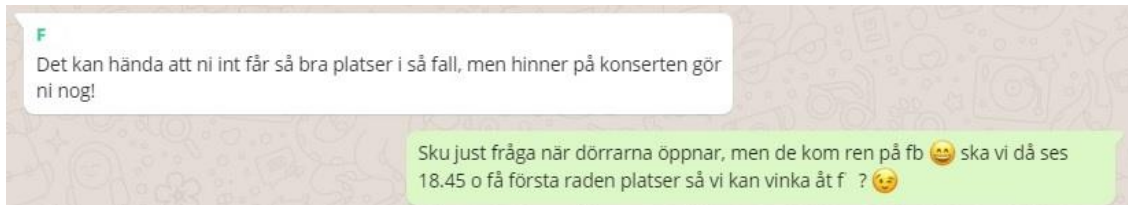

Bild 9: Fråga 2

Syntolkning: F: Det kan hända att ni int får så bra platser i så fall, men hinner på konserten gör ni nog!
Meddelande 2: Sku just fråga när dörrarna öppnas, men de kom ren på fb [emoji med stort leende och med leende ögon] ska vi då ses 18.45 o få första raden platser så vi kan vinka åt f? [leende emoji som blinkar med ena ögat]

Inom fråga 2 finns det lite mer kontext att gå efter. Det finns också två emojier, men frågan som ställdes var ”Vad menar personen med emojin som blinkar i bild 3?”. Flera informanter tolkade den blinkande emojin som ett tecken på en flirt och att ”F” var någon en av personerna var förtjust i. Ordet ”vinka” togs alltså i den tolkningen upp som en förstärkande faktor till emojin, och gav mer tyngdpunkt till tolkningen att detta handlar om en flirt. Andra tyckte att emojin avspeglar en retsamhet eller att det är något busigt i att sätta sig på första raden och vinka. Tolkningar som att det är bra att sitta på första raden och att man vill att andra ska stöda ens förslag förekom också.

Av dessa informanter var det ändå 146 stycken som ansåg att personen inte menar det.

- (21) Personen vill antyda att hen skämtar och att meddelandet inte skall tas på för stort allvar. Kanske ”f” är någon mottagaren är förtjust i och sändaren ”retar” mottagaren på ett vänskapligt sätt.

En del informanter har klart nämnt orden ”ironiskt”, ”sarkastiskt” och ”självvironiskt”. Men mest verkar det finnas ett samförstånd om att detta handlar om att personen skämtar med den andra. De kommer inte att sitta på första raden och vinka, det är en lättsam kommentar som inte ska tas på allvar.

- (22) Känns inte som att personen flirtar med den andra chattaren med sin blink-emoji utan att det snarare handlar om en lite mer ”oseriös” och rolig fråga (ska vi vinka åt f)

som hen understryker genom att anv. en blink-emoji. Känns som att personen som anv. emojin redan vet att svaret kommer att vara "ja".

Emojin indikerar att det är lite roligt och skämtsamt menat. Om den andra personen tycker att det är tillräckligt roligt kommer de kanske att sätta sig längst fram och vinka åt "f", men resultatet som uppstår av frågan är inte det viktiga. Eftersom det är att skämt, och det har markerats så tydligt, så kommer personkemin och deras personlighetsdrag att avgöra vad slutsatsen av frågan blir. Men det är klart att det inte är seriöst, och går de igenom med det så kommer det också att vara en förlängning av skämtet.

Samma sak händer också i fråga 7. Där har emojin som enligt Unicode definieras som "flinande ansikte" (skribentens översättning av eng. smirking face) analyserats utgående från frågan "Vad är B:s attityd i bild 8?".

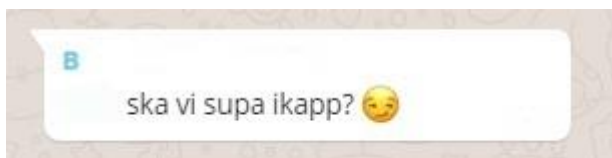

Bild 10: Fråga 7

Syntolkning: B: ska vi supa ikapp? [flinande emoji]

Även här har många, liksom med den blinkande emojin, sett att detta är en flirtig emoji. Den förmedlar en personkemi mellan avsändaren och mottagaren som är lite utmanande och flirtande. Andra har avläst den som busig, ivrig och att personen är lite finurlig men på ett positivt sätt. Även analyser som att "B" är självsäker, utmanande, tävlingsinriktad och vill att andra ska bli lika ivriga inför kvällen förekommer. Dessa svar är alltså lite spretiga, och det verkar vara svårt att greppa vad personen verkligen vill med sin emoji och vad man ska tolka som att hen vill att slutsatsen av frågan kommer att bli. Det är klart att det är enligt de flesta en ganska seriös fråga. "B" ställer den och hen vet att det kommer att bli en kväll då de dricker, och trots att det finns en skämtsamt ton i meddelandet så betyder det inte att det inte finns något allvar i det också.

48 informanter har ansett något annat. De avläser meddelandet som ironi, självironi och att det är ett skämt mellan avsändaren och mottagaren.

(23) Ointresserad, förslaget är inte menat på riktigt.

(24) B är lite motvillig och kanske vill inte supa på riktigt.

Informanterna menar att personen inte föreslår detta på riktigt. Förslaget kan avläsas som att de verkligen kommer att dricka, men att det är en dum idé att göra det till en tävling. Alternativt kan det avläsas som att det inte finns några verkliga planer som man kan koppla förslaget till. I det fallet är det bara ett skämt som antingen är ett långvarigt skämt mellan parterna, eller så är det något som framstår i den bredare kontexten.

Det som märks tydligt i variationen av svar är att informanterna har svårt att läsa in vem dessa två meddelanden är riktade till. Genom att inte veta något om personen som kommer att reagera på meddelandet så blir det svårt att tolka både den blinkande emoji och den flinande emoji. De kan få en flirtande mening, men det hänger på om mottagaren är någon som personen skulle kunna flirta med, eller om det helt enkelt är en vän där det alldeles klart inte finns en sådan personkemi, utan där det endast handlar om två vänner som vill skämta med varandra. Det är tydligt att den blinkande emoji är lite lättare att läsa av. Trots att det finns variation gällande huruvida avsändaren är seriös eller inte så har den frågan inte lika bred variation av svar som den flinande emoji. Detta antar jag att beror på att den blinkande emoji är mer etablerad i och med att den existerat som en emotikon innan emojierna började användas.

4.6 Ögonens betydelse för tolkningen av ironi

I fråga 8 fanns det två meddelanden att analysera, och jag ställde frågan om det finns en skillnad mellan attityden i bild 9 (här bild 11) och bild 10 (här bild 12). Jag kommer i analysen att hänvisa till bilderna som bild 9 och bild 10 i enlighet med utformningen av frågan i enkäten. Detta eftersom informanterna i mina exempel hänvisar till bild 9 och bild 10. Meddelandena i fråga innehåller båda en leende emoji, men detaljer skiljer dem åt, vilket skapar skillnader inom användningsområden och hur varma känslor de förmedlar.

Bild 11: Fråga 8

Syntolkning: Det skulle vara kul [leende emoji med leende ögon och rosa kinder]

Bild 12: Fråga 8

Syntolkning: Det skulle vara kul [leende emoji med öppna ögon]

Många tyckte att det inte fanns en skillnad, utan att båda förmedlade samma attityd. Sedan fanns det en stor grupp som tyckte att det inte finns en stor skillnad, men att den första (bild 9) är lite genuinare och gladare samt att emojin på bild 9 förstärker ordet *kul* och visar att det verkligen skulle vara riktigt kul, medan bild 10 neutraliserar det mer. På bild 10 menar man alltså att det nog skulle vara kul, men känslan är inte lika stark och intensiv som på bild 9. Bild 9 har även tolkats som hjärtligare och varmare än bild 10. Den andra emojin blir lite mer neutral, avståndstagande och artigare än den första.

- (25) bild nio är mer genuint glad över förslaget, medan 10 är en normal smile som sätts, för att visa att man inte är sur eller ironisk

Sedan fanns det 60 informanter som inte höll med om detta, utan som i hög grad tolkade bild 10 som ironisk. Bland dessa fanns också några som ansåg att emojin på bild 9 kändes som ett falskt leende, men dessa blev en klar minoritet på fyra informanter. Alla 60 informanter ansåg att emojin på bild 10 är en leende emoji som man lägger till då man signalerar ett falskt leende.

- (26) första = mer genuin. Använder den själv till människor jag känner bättre. Den andra är inte lika glad...jag kan använda den då jag är sur men inte vill visa det till den andra.

Här spelar graden av hur avståndstagande man tycker att emojin med de öppna ögonen är. För en del informanter betydde den att man inte känner personen så väl och vill hålla ett visst avstånd och inte verkar för glad. För andra blir detta avståndstagande större, och inkluderar även att ta avstånd från leendet som emojin förmedlar. Man vill visa att det inte är verkliga känslor, men känner ett behov av en emoji trots allt.

- (27) BILD 9 tycker det skulle vara mer kul än bild 10. Bild 10 smileyn gör det nästan lite avvisande, låter som; det skulle vara "kul", nåt man säger av artighet.

Artighetsmarkören blir alltså viktig här. Det känns kanske för kallt att lämna meddelandet utan en emoji, men den ska inte fungera som en förstärkare av ordet *kul* som det blir på bild 9. Det gör att man kan hålla sitt avstånd utan att göra det alltför

klart för mottagaren. Beroende på förhållandet mellan avsändaren och mottagaren så kanske man inte ens vill att personen ska förstå att man inte menar det man skriver, men att mottagaren inte heller ska bli för ivrig och tro att det som föreslagits tidigare verkligen är något som avsändaren vill förverkliga och känner sig ivrig över.

- (28) Både emoji kan tolkas både glad eller ironisk. Beror på kontext. Många av mina vänner (och jag) använder den första men nästan ingen den andra men jag vet inte varför. Personlig tycker jag att den andra ser ut lite dum och att den har inte en aning vad händer

Då man ser noggrant på de två emojierna så ser man att den första har stängda ögon, rosiga kinder och en aning större mun. Den andra är jämnt gul, har öppna ögon, och en aning mindre mun. Det är alltså inga större skillnader på dem, och man kan tänka sig att emojin på bild 10 är den som bättre motsvarar emotikonernas motsvarighet, alltså :). Trots det så är det klart att de flesta anser att den känns mindre genuint glad och mer avståndstagande, och till och med så annorlunda att den kan tolkas som att den förmedlar ett falskt leende.

4.7 Skillnaderna i emoji med svettddroppar

Frågan som ställdes i samband med dessa två meddelanden var ”Vad är skillnaden i personens attityd i bild 1 och bild 2?”. Det är samma text, men emojin har bytts ut från en glad emoji till en ledsen emoji. Detta gör att känslan i meddelandet ändras mycket och därmed också personens attityd till att vara sen.

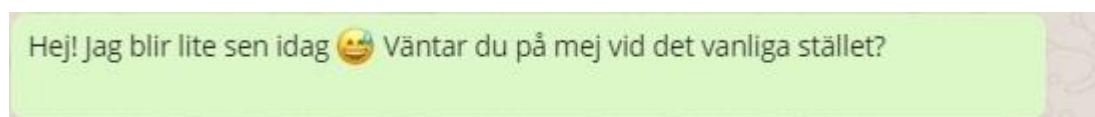

Bild 13: Fråga 1

Syntolkning: Hej! Jag blir lite sen idag [stort leende emoji med leende ögon och svettddroppe] Väntar du på mej vid det vanliga stället?

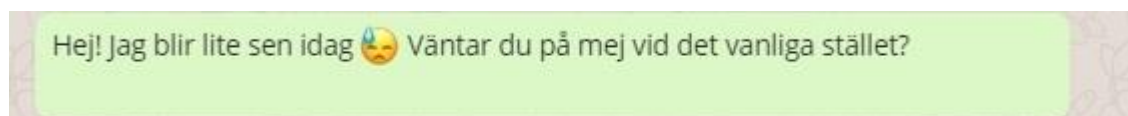

Bild 14: Fråga 1

Syntolkning: Hej! Jag blir lite sen idag [emoji med nedslaget ansikte och svettddroppe] Väntar du på mej vid det vanliga stället?

Fråga 1 har inte någon väldigt klar ironi att utläsa. Tre informanter anmärkte att den första bilden förmedlar självironi, och sådana tendenser finns nog att utläsa i de andra svaren också. 100 informanter analyserade på olika sätt att den första emoji förmedlar att det är något lite lustigt över situationen, och att det finns humor i den första emoji. Detta är också något som kan tolkas som självironi, beroende på personens bakgrund om hen ofta är sen eller om det finns någon annan orsak som gör att situationen känns lustig. Informanterna påpekade att personen inte är speciellt ledsen över att hen blir sen, eller så har det hänt något som vi inte vet om. Den andra emoji verkar de flesta vara överens om att visar att personen verkligen är ledsen över att hen är sen, att det skulle ha varit viktigt att vara på plats i tid och att hen ber om ursäkt för det. En del av analyserna tog också upp att emojierna visar på att det i det första meddelandet var personens eget fel att hen är sen, medan det berodde på yttre omständigheter i det andra meddelandet.

- (29) I första messet är det nån rolig anledning bakom att vara sen, kanske nåt diskussionsparterna kan relatera till, ett minne el. dyl. även om den andra försöker meddela att denne nog är pinsamt berörd över att bli sen. Om inte, skulle jag ta det som att den andra försöker skratta bort det otrevliga i att låta den andra vänta. Beror också på vilken situationen är, ifall det skulle vara en punktlig träff, t.ex. doktor/bio/ buss skulle den skrattande vara helt opassande. Bild 2 ger en bild av att den som är sen är uppriktigt ledsen och vet hur otrevligt det är. Det ändrar stämningen och "tvingar" respondenten att förlåta den som är sen, det finns tydligt en anledning bakom att vara sen. I första meddelandet är stämningen glättig även om emoji visar att personen är "svettig, men glad" eller "lite pinsamt berörd men road", det går att skratta bort. I den andra bilden är personen uppriktigt så ledsen att det orsakar denne stress och därför verkar personen "ledsen och svettig, har verkligen ansträngt sig för att hinna" eller "upplever situationen så otrevlig att denne blir lite svettig/får lätt ångest".

Den stora skillnaden mellan dessa två emoji är att den första har ett stort glatt leende, medan den andra är hopsjunken och har en ledsen mun. Detta verkar göra att situationen upplevs som mycket mer allvarlig i det andra meddelandet, och man tolkar in mycket mer kontext i det. Flera respondenter poängterade att det verkar som att personen i det andra meddelandet är sen till något väldigt viktigt, och om så inte är fallet utan meddelandet är mellan två vänner så skulle de i verkliga livet bli oroliga för den här vännen och undra om det hänt något speciellt. I det första meddelandet var de flesta överens om att det antagligen inte var en speciellt viktig situation, och att det bara handlar om att man låter sin vän vänta.

5 Resultat och diskussion

I följande kapitel behandlar de resultat jag kommit fram till i min analys. Jag diskuterar dessa resultat utgående från mina forskningsfrågor i förhållande till den teoretiska ram jag behandlat tidigare i avhandlingen. Vidare diskuterar jag även avhandlingens validitet samt ger förslag på vidare forskning.

5.1 Emojiernas koppling till begreppet ironi

För att kunna besvara mina forskningsfrågor så behöver vi börja med att se på vilket sätt emoji:n passar in i de teoretiska ramar som finns runt begreppet ironi.

Vill vi följa den komponentiella definitionen av ironi som Rahtu (2010) lyfter fram så går det bra att placera in emojierna i den. Då får vi: (1) en negativ, kritisk osv. attityd som framkommer i samspelet mellan emoji och text som (2) produceras av avsändaren till meddelandet och som (3) riktar sig mot något och (4) mot någon. Punkt 5, att en av komponenterna (1)–(4) ska vara dold på ett eller annat sätt, framkommer genom samspelet mellan mottagare och avsändare, där förståelsen för emoji:n gör att avläsningen blir ironisk. Man måste alltså tala emoji på samma sätt, vilket gör att det inte är säkert att en utomstående person kan avläsa ironin. Liksom Attardo (2000) också lyfter fram, så går det inte att avläsa ironi i små komponenter som man skilt kan analysera. Även gällande emoji:er så behöver vi ta med den textuella helheten eftersom en emoji i sig inte kan vara ironisk. Ironin uppstår i samspelet mellan text, kontext och emoji.

Placerar vi in emojierna i Grices pragmatiska teori om maximer (se Kumon-Nakamura, Glucksberg, & Brown, 1995; Giora, 2011) så skulle en fungerande emoji behöva:

1. Anpassa sig så att man varken säger för mycket eller för litet, exempelvis genom mängden emoji:er som används
2. Emoji:n skulle behöva vara sanningsenlig, exempelvis passa ihop med personens verkliga känslor.
3. Vara relevant för situationen, exempelvis skulle personen inte lägga till en båtemoji, om diskussionen inte handlade om båtar.
4. Emoji:n skulle väljas utgående från ett sätt som är klart, passande och undviker missförstånd exempelvis genom att hålla sig till emoji:er som är tydliga och användningen av dem sker med måtta.

Utgående från dessa exempel kan vi se att det är möjligt att vara ironisk genom att bryta mot vilken som helst av dessa fyra punkter, vilket Giora (2011) också anser gällande ironi i allmänhet.

De kognitiva, lingvistiska och sociala faktorerna som Gibbs (2000), genom sin studie gällande ironi bland vänner, kom fram till inkluderar att ironi inte behöver bygga på "the echo theories" alltså att eka någon tidigare händelse eller förväntning. Kumon-Nakamura, Glucksberg och Brown (1995) stöder också denna tanke genom att lyfta fram andra sätt som ironi kan komma fram genom. Dessa fyra sätt tar inte i beaktande att kunna uttrycka ironi genom emoji, men fungerar som en stödfunktion för dessa punkter.

Ser man på ironi som uttrycks genom emoji så handlar det om att tala emoji på samma sätt och ha möjligheten att avläsa ironin på rätt sätt. Detta kan vi sammankoppla till både Raymonds (2000) och Gibbs (2000) tankar om att ironi kan användas för att stärka en gruppkänsla och för att skapa en känsla av att höra samman, skapa ett vi och genom det också sätta upp sociala gränser för vad som är accepterat.

Den första forskningsfrågan som jag ställde var "Finns det klara skillnader i vilka emoji som förmedlar ironi?". Här går det att konstatera att klart "ja", i varje fall utgående från de exempel jag undersökt i denna avhandling. Det vi först kan konstatera är att de tolkningar som informanterna gjort baserar sig på hur de själva anser att emoji kan användas. Personers tolkningar av emoji grundar sig på vad de anser att en emoji betyder, och detta kommer att påverka hela textförståelsen (Miller et al., 2016). Detta kan vi tydligt se i sådana svar där informanterna påpekar detta själva. I olika fall har de lagt till i sina svar förtydliganden i stil med "jag brukar inte använda emojin i den här kontexten", "vissa av mina kompisar använder den här emojin ironiskt" eller "jag skulle själv inte lägga till emojin om jag verkligen ville visa att jag är glad, men vissa kan säkert göra det". Dessa svar är indikationer på att det finns en uppfattning om vad som kunde vara det korrekta sättet att använda en emoji, men också en medvetenhet om att det finns varierande sätt att verkligen använda emoji på och att missförstånd kan uppstå.

Det som vi till en början kan konstatera gällande forskningsfrågan är att då emojin används i syfte för att förstärka textens budskap så uppstår det minst förvirring. Vi kan

se i fråga 4 gällande bruket av två emoji, där den ena har hjärtformade ögon och den andra gråter, att det inte finns stora missförstånd. Ingen ansåg att personen var ironisk, eftersom kombinationen av dessa två emoji skapar en stark känsla som stöder texten. Som mottagare kan man utläsa att personen verkligen har stora känslor för filmen och att dessa känslor är positiva. Att lägga till mer än en emoji är inte ett problem, förutsatt att både emojierna stöder varandra och stöder texten. Detta följer även tanken om att emoji (eller emotikoner) inte är störningsmoment, utan ska förmedla ansiktsuttryck, hjälpa en att avläsa texten på rätt sätt och vara performativa indikatorer för ansiktsuttryck (Desner & Herring, 2010).

I klara siffror kan vi se att det är meddelandet i fråga 5, där vi har en emoji som är glad med en svettdroppe och en som himlar med ögonen, som flest personer anser att är ironiskt. Av 415 svar har vi totalt 302 som anser att emoji förmedlar ironi. Detta meddelande går att tillämpa med "the echo theories", där ironin bygger på något som sagts eller hänt förut (Kumon-Nakamura, Glucksberg & Brown, 1995). Flera informanter poängterade att då avsändaren till meddelandet säger att "den [nya Star Wars filmen] var såååå bra" så hänvisar det tillbaka till något som personerna talat om tidigare. Det kan handla om att personen såg filmen mot sin vilja eftersom någon övertalat hen att göra det, eller sedan såg hen filmen med förutfattade meningar om att filmen kommer att vara dålig. Det som går att avläsa tydligt ur svaren är att det är emoji som himlar med ögonen som är den tydliga indikatorn på ironi. Informanterna noterar detta, och förvirringen omkring meddelandet uppstår på grund av att den glada emoji med svettdroppen finns med. Det är svårt för många att förstå vad syftet med den senare emoji är, eftersom den inte tillför så mycket till förståelsen av meddelandet. Vissa antyder att den finns där för att mjuka upp meddelandet och undvika en känsla av aggressivitet, medan andra tycker att emoji är överflödigt. Bland de svar som inte ansåg att meddelandet var ironiskt så tolkar många den glada emoji med svettdroppen som en indikator för att personen verkligen menar det. Glädje verkar betyda att det går att avläsa ett genuint syfte med meddelandet, och vissa säger att det även går att tolka meddelandet som att filmen var spännande på grund av valen av emoji. Min hypotes är att ifall samma meddelande hade konstruerats men emojierna hade förekommit skilt för sig så hade det inte funnits lika stora problem när det kommer till att avläsa meddelandets syfte. Utgående från de svar jag fick så tror jag att om man endast hade haft meddelandet och emoji med en svettdroppe så hade meddelandet tolkats som att

man verkligen tyckte om filmen, och hade man endast haft meddelandet med emoji som himlar med ögonen så hade det meddelandet tolkats som ironiskt. Här förekommer självklart också undantag då man tar i beaktande yttre faktorer, som personliga preferenser och hur man lärt sig att någon annan talar emoji.

Eftersom vi kan konstatera att vi anpassar vår användning av emoji enligt de regler som gäller vid ansikte-mot-ansikte kommunikation (Derks, Bos & von Grumbkow, 2007) så får vi en liten insikt i varför just ironi blir problematiskt. I fråga tre får vi emoji som är ett upp-och-ner vänt leende ansikte. Bland de 78 informanter som ansåg att meddelandet var ironiskt uttryckte flera en förvirring över hur man ska tolka meddelandet. Orsaken till detta hänger säkert delvis ihop med att detta inte är ett ansiktsuttryck som skulle förekomma i den normala ansikte-mot-ansikte kommunikationen. Vi har inga sociala regler för vad ett ansikte som är åt fel håll betyder och innebär, och därför kan vi se att informanterna lägger till sina egna uppfattningar, ramar och kontextuella betydelser till meddelandet. Emoji grundar sig på en leende emoji, vilket gör att den kan avläsas som positiv och glad. Men eftersom emoji också bygger på en rubbning av denna leende emoji då man vänt på den, så blir det svårare att veta på vilket sätt man ska tolka denna rubbning.

I fråga 2 baserar sig frågan på att tolka vad personen menar med emoji som blinkar med det ena ögat. Av informanterna är det 146 personer som anser att avsändaren skämtar eller är ironisk. Det handlar om att tolka meddelandet där personen föreslår att de ska sätta sig på första raden för att kunna vinka till "f". Det är svårt att ta fasta på exakt vad det är som gör att 146 informanter anser att detta meddelande är ironiskt. En klar faktor är att den blinkande emoji indikerar att det är en oseriös fråga. Frågan ska inte tas på så stort allvar, och det finns någon form av lustighet i frågan. Tar vi in Derks, Bos och von Grumbkows (2007) tankar kring att anpassa emojierna till regler som gäller vid ansikte-mot-ansikte kommunikation så blir det lättare att räkna bort de flirtiga indikationerna, eftersom de kanske inte tillhör en väldigt naturlig kommunikation. Istället kan vi ta in tolkningar som gäller skämt och skämtsamma situationer. Genom att blinka med ena ögat så kan man skapa en tanke om att det är något som är lite lustigt över situationen, och att det går att avläsa en skämtsamhet som bygger på förhållandet mellan personerna.

Så som redan konstaterat, så menar Desner och Herring (2010) att emotikoner har flera funktioner, och en av dem är att vara en performativ indikator som inte skulle vara ett naturligt ansiktsuttryck. Exempel på dessa performativa indikatorer kan vi bland annat se i fråga 6, 3, 12 och 11. I fråga 6 handlade det om att lägga till en stort leende emoji med öppna ögon till frågan ”Är inte han ganska gammal?”. Som flera informanter tog fasta på där så handlar det kanske inte om ett naturligt ansiktsuttryck, utan snarare att man vill mjuka upp meddelandet för att inte verka så hård och dömande. Den upp-och-nervända emoji som används i fråga 3 är inte heller på något sätt ett naturligt ansiktsuttryck, utan kan då enligt en del användas för att indikera ironi, enligt andra för att indikera hur stämningen kommer att vara den dagen som meddelandet hänvisar till. Den kramande emojin i samband med texten ”Helt samma” gav inte mycket kontext. Med tanke på att endast 14 personer påpekade att det var en kram så kan vi avläsa att de flesta ser det som en performativ indikator. Avläser man emojin ironiskt så kan vi se detta som ett tillgjort leende som förstärks av de upplyfta händerna. Genom att vara ironisk med hjälp av emojin så skapar man en tillgjort vänlig stämning som endast är till för att passiv-aggressivt påpeka att det nog gör en skillnad för en, men att man är medveten om att den skillnaden inte kommer att tas i beaktande. Emojin med de öppna ögonen och utsträckta tungan i fråga 11 skapade också mycket förvirring kring vilket ansiktsuttryck man ville förmedla. 61 informanter ansåg att meddelandet var ironiskt, vilket säkert kan bero på detta onaturliga ansiktsuttryck. Meddelandet blir lite lekfullt, men också förvirrande eftersom det är svårt att avläsa mänskliga känslor i det. Det blir också svårt att sätta in en ton i meddelandets text ”Nog kan jag komma”, eftersom emojin inte signalerar ett specifikt röstläge eller en känsla.

Den studie som Derks, Bos och von Grumbkow (2007) gjorde gällande emotikoner som används vid emotionella och uppgiftsorienterade situationer kan jämföras med fråga 8 i denna undersökning. De kunde konstatera att det var mer troligt att man uttrycker känslor då man talar med sina vänner än med sina kolleger. Trots att man är mer emotionell med sina vänner så använder man nog emoji eller emotikoner oberoende av kontexten, men att det är just kontextbaserat vad man anser vara passande. De kunde utgående från sina resultat konstatera att den sociala kontexten är ytterst viktig då det kommer till användningen. Samma sak kan man säga om de två leende emojierna i fråga 8. Där hade vi en emoji som log, hade leende ögon och vagt rosa kinder. Den andra emojin log en aning mindre och hade öppna ögon. De var skilda meddelanden

men med samma text som löd ”Det skulle vara kul”. Det som informanterna poängterade var att den andra emoji, som log lite mindre, i en viss kontext kunde uppfattas som ironisk eftersom den inte verkade lika genuint glad. Den första var så tydligt glad att informanterna ansåg att den i de allra flesta fall ska avläsas som genuint glad. Endast fyra ansåg att båda emojierna kan avläsas ironiskt. Det som informanter även tog fasta på var samma sak som Derks, Bos och von Grumbkow (2007) konstaterar. Eftersom den andra emoji inte är lika glad med lika öppet emotionella drag som den första, så blir den andra mer lämplig att skicka till personer som man inte känner lika bra. Den blir till en artighetsmarkör, som är lämplig att använda då du inte har ett etablerat emotionellt förhållande till personen du skickar meddelandet till. Du behåller ett visst avstånd och en viss professionalitet genom att välja den andra emoji framför den första.

I Jaeger och Ares (2017) undersökning kom det fram att tre av de emoji som också jag undersöker är problematiska ur den synvinkeln att användare inte är överens om vilken känsla emojierna ska förmedla. Dessa tre emoji är det rodnande ansiktet som används i fråga 9, det flinande ansiktet som används i fråga 7 och det ledsna ansiktet med en svettdroppe som används i fråga 1. Gällande tolkningen av dessa tre emoji kunde jag i min studie se att det rodnande ansiktet och det ledsna ansiktet med svettdroppen är lätta att tolka, tack vare en kontext där texten och emoji stöder varandra. Informanterna var överens om att ingen ironi förekommer, och att emojierna finns där för att förstärka budskapet och känslan i texten. Den tredje emoji, det flinande ansiktet, var lite svårare. Där ansåg 48 informanter att emoji var ironisk. Resten av informanterna var inte heller överens om vad emoji försökte signalera, utan kom med varierande svar, vilket stöder Jaeger och Ares (2017) uppfattning om att den emoji är särskilt svår att tolka. I meddelandet som förekommer i min studie så stöder heller inte emoji och texten varandra, vilket försvårar tolkningen.

5.2 Den begränsade kontextens betydelse

Som jag redan till en viss del behandlat och konstaterat så har kontexten en stor betydelse för tolkningen av ironi kring emoji. Min andra forskningsfråga lyder ”Vilka faktorer gör att informanterna genom att analysera emojierna anser att de inom en begränsad kontext kan se att meddelandet är ironiskt?”. I och med att emoji kan ses som ikoner för att rakt reagera på något som sagts innan eller för att lyfta upp något

särskilt, så kan man se att de behöver en kontext för att uppfylla sin funktion (Nurmikari, 2013). De sociala ledtrådar man får genom emojierna inom CMC gör att man kan lyfta fram någon viss information om vad det är man ska avläsa i texten (Derks, Bos & von Grumbkow, 2007). En av de främsta aspekterna att ta fasta på utgående från analysen är informanternas behov av att tolka och fastställa personernas förhållande till varandra inom chattsamtalen. Särskilt utmärkande var det i fråga 2 och i fråga 7.

I fråga 2 finns alltså emojierna som blinkar med det ena ögat. Det handlar om att tolka meddelandet där personen föreslår att de ska sätta sig på första raden för att kunna vinka till "F". I detta fall blev det påtagligt klart att informanterna kände att meddelandet blev klarare om de först utredde personernas förhållande till varandra och särskilt avsändarens förhållande till "F". Det var oklart om personen "F" är någon som de inte känner, en vän, en person som någon i chatten har ett kärleksbetonat eller sexuell förhållande till eller om det är någon yttlig bekant. Allt det här spelar en roll i hur den blinkande emojierna uppfattas. Bland de ironiska svaren dominerade ändå uppfattningen om att det inte är en seriös, eller möjligtvis ens en bra, idé att vinka. Det bygger på att personerna i chatten är medvetna om att kontexten utpekar att detta inte är ett seriöst förslag, utan ska tas som ett skämt av något slag.

I fråga sju var emojierna ett flinande ansikte, där avsändaren "B" undrar "ska vi supa ikapp?". Bland de 48 informanter som ansåg att meddelandet var ironiskt, kom det också fram att detta verkar vara ett meddelande som bygger på en bredare kontext där det framgår att detta inte är ett seriöst meddelande. Antingen är det ett långvarigt skämt mellan avsändaren och mottagaren, eller så finns det andra faktorer i deras förhållande som gör att detta inte är ett förslag någon ska ta seriöst. Det finns en skämtande och självironisk faktor, då informanterna tolkar in att meddelandet är mellan två goda vänner. Det finns också en minoritet som avläser att detta är en del av ett förhållande där personerna flirtar med varandra. Det är ändå inte lika klart att det kunde vara frågan om en flirt som det är i fråga 2 med den blinkande emojierna.

Bland svaren till varje fråga gick det att avläsa att informanternas grundläggande uppfattning om vad en emoji betyder, samt hur personen själv och hans vänner och bekanta använder sig av emojierna, spelar en stor roll. Många valde att lägga till kommentarer om hur de använder sig av en viss emoji, eller hur de tycker att den vanligtvis används. Detta speglades sedan i hur de valde att resonera kring de

meddelanden de fick tolka, och de förutfattade meningarna spelade både större och mindre roll, beroende på meddelandet. Detta följer vad Miller et al. (2016) konstaterar gällande personers uppfattning om emoji. De lyfter fram att Unicodes definitioner inte nödvändigtvis gör att emoji är etablerad enligt de beskrivningar som Unicode lyfter fram. Detta beror på att användaren har möjligheten att lägga till sina egna uppfattningar och därmed låta emoji belysa och lyfta fram något som en annan användare av emoji kanske inte skulle göra. Alshenqeeti (2016) påpekar även att den mänskliga kommunikationen formar sig enligt de behov som användarna har, och tar i beaktande sociala trender och livsstilar. Detta anser jag att även säkert starkt påverkar användningen av emoji, och gör även att samma person under en längre tidsperiod ändrar sin egen användning och tolkning av olika emoji enligt hur personens kommunikation har utvecklats.

Trots att vi kan se många exempel på emoji som medför en känsla av ironi och emoji som helt klart skapar en förvirring gällande då avsändaren inte är definierad och kontexten är begränsad, så kan vi också urskilja lyckade fall. Genom emojierna blir det lättare att avläsa och tolka känslorna i meddelandena (Derks, Bos & von Grumbkow, 2007). Emoji som gråter i koppling till emoji med de hjärtformade ögonen i fråga 4 indikerar en stark positiv känsla i sin kontext som beskriver hur en film har upplevts. Emoji med de stora ögonen och rodnande kinderna i fråga 9 visar på den överraskning och skamsenhet som också texten vill förmedla kring förseningen och det överraskande paketet. Svettdroppen som tillförts till den ledsna emoji i fråga 1 visar i kontexten på att man verkligen är ledsen över att vara sen, och att det kanske inte heller var ens eget fel utan yttre omständigheter som styrde förseningen. Här är kopplingen mellan text och emoji så stark och klar att det inte finns behov av en bredare kontext för att kunna avläsa meddelandets syfte.

Trots att det är befogat att se på emoji utgående från ett mer öppet och allmänt perspektiv, exempelvis betraktat ur den synvinkeln att emoji kan användas i reklam och marknadsföring, så får vi inte glömma det personliga perspektivet. Så som Alshenqeeti (2016) konstaterar så har människan ett behov att uttrycka sig genom visuella medel. Vi kan genom emojierna lyfta upp texten till nivåer som medför djup, känslor och personlighet. Alshenqeeti (2016) tar inte bara upp dessa nivåer, utan även de som återspeglar samhället och sociala grupper och som gör att användningen av

emojier förändras och tolkas inom sin tidperiod och genom sina användningssammanhang. Då vi i fråga 1 bifogar en leende emoji med en svettdroppe till ett meddelande som berättar att avsändaren är försenad, så kan vi även inom den begränsade kontexten se att det finns någon form av självironi inblandad. Skulle vi ha en bredare kontext skulle vi säkert kunna läsa in andra faktorer som bidrar till denna självironi, men vi får den grundläggande tanken även så här.

Den begränsade kontexten gör alltså att vi behöver göra ett försök att koppla samman så mycket information som vi bara får, och sammanlänka det med emojin. Då vi gör detta så finns det luckor av information som blir obesvarade. Vi kan inte veta personernas förhållande till varandra, vilket visade sig vara en viktig faktor som många informanter lyfte fram. Vi kan heller inte veta hur personernas personlighetsdrag påverkar deras sätt att använda emojier, och vilka tolkningar som utgående från denna avsaknad av information blir verklighetstroga. Då vi har kombinationen av emoji och text som stöder varandra och som står i samspel blir det lätt. Vi kan se klara vinkar om hur vi ska avläsa meddelandet och vilken del av meddelandet som emojin stöder. Då emojin inte är lika etablerad och emojin och texten inte på ett lika klart sätt stöder varandra så blir det svårt. Den begränsade kontexten blir då ett hinder för tolkningar som baserar sig på endast det meddelande informanterna tolkade, och en del av informanterna fick ett behov av att lägga till yttre faktorer som inte går att avläsa i meddelandet. Dessa faktorer innefattar bland annat informantens egna användning, hens vänner och bekantas användning samt en allmän uppfattning om hur personer möjligtvis kunde använda emojin.

Vi kan konstatera att denna studie visar på tendenser som antyder att de emojier som baserar sig på emotikoner är lättare att tolka än de som är nyskapade som emojier. De meddelanden som baserade sig på en emoji som var utformad enligt emotikonen :D eller :) hade svar som liknande varandra, trots att det fanns variation. Den blinkande emojin som skulle motsvara emotikonen ;) var inte lika lätt, vilket var överraskande. Här spelade den bredare kontexten en större roll än för de glada emojierna. Detta är också en kontextuell faktor som är värd att ta i beaktande, eftersom det gör att vi har en annan grund för användningen om vi har använt emojins motsvarighet i emotikoner eller inte. De mer oetablerade emojierna, som exempelvis den upp-och-nervända leende emojin, blir svårare att tolka inom den begränsade kontexten eftersom vår

grunduppfattning gällande emojierna inte är starkt etablerad. Då hänger tolkningen mer på att vi har en bredare kontext som kan göra att vi får en bättre förståelse för hur vi ska avläsa emojierna.

5.3 Diskussion

Trots att det uppstår problem ur en rent språkvetenskaplig synvinkel då man lägger till emojierna som inte alltid är lätta att tolka på det sätt som var uttänkt av avsändaren så kanske det trots allt inte är något vi behöver rätta till. Emojierna medför genom användningen djup, känslor och personlighet, och återspeglar ett visst samhälle och olika sociala grupper (Alshenqeeti, 2016). Genom att vi använder emojierna så skapar vi våra egna uppfattningar om hur emojierna passar in i ens eget språkbruk. Då vi utöver det använder emojierna tillsammans med andra personer, lär vi oss både hur vi själva blir uppfattade av olika personer och på vilket sätt andra använder olika emojierna. Vi utbyter kunskap om sätten som emojierna kan tolkas på, och lär oss genom användningen tillsammans med andra. Detta innebär också att vi lär oss vem som kommer att ha potential att tolka mer personliga sätt att använda vissa emojierna, och vem som möjligtvis kommer att missförstå exempelvis indikationerna på ironi. Underliggande betydelser går alltså inte att lära ut, utan vi måste se på dem i sina egna sammanhang och över längre tidsperioder (Alshenqeeti, 2016).

Det som mina resultat pekar på är att det går att studera emojierna inom en begränsad kontext för att få en uppfattning om vilka emojierna man kan använda och vara säker på att ens tanke bakom användningen blir klar. Detta är nyttigt då man vill rikta sig till en bredare publik, exempelvis genom reklam, eller då man skickar meddelanden till personer som antingen är okända eller som man inte känner så bra. Trots en begränsad kontext så kom ändå de svar som informanterna gav att behandla en bredare kontext där de spekulerade kring personernas förhållande till varandra. Detta är tecken på att den bredare kontexten verkligen är viktigt då det gäller, särskilt en del av, tolkningen kring emojierna. Det blev tydligt i min analys att det är lättare att uppfatta ironi om man vet hur den andra talar emojierna. Ironi kan överlag vara svårt att förstå, och detta innebär att det inte går att peka på enskilda komponenter och säga att den komponenten alltid är ironisk, exempelvis den upp-och-ner vända leende emojierna. För att använda en emoji för att göra texten ironisk så behöver du antingen vara säker på att mottagaren också anser att emojierna är ironisk, eller så behöver det finnas fler ledtrådar som pekar på att det du

säger är ironiskt. För att tala emoji på ett lyckat sätt behöver du veta att ditt meddelande kommer att tolkas på det sättet som du ansåg, annars är inte din användning av samspelet mellan emoji och text lyckat.

De brister i min avhandling som jag är medveten om är att trots att jag har ett relativt stort material med 415 informanter, så är dessa informanter mycket homogena. De flesta är som sagt kvinnor i åldern 19-26 år, som är svenskspråkiga eller starkt tvåspråkiga och använder både appen WhatsApp och emoji i sitt vardagliga liv. För att få en klarare blick av hur emoji tolkas inom en begränsad kontext skulle variationen bland informanterna behöva vara större. Detta gäller både könet, åldern, modersmålet, vanan att använda emoji och geografiskt antingen en större spridning eller en mer fokuserad spridning. Nu är de flesta av informanterna från Svenskfinland, och en stor del är från Helsingforsområdet, men det finns trots allt en spridning av informanterna mellan olika delar av Svenskfinland.

Utöver problemet kring informanter så hade man kunnat behandla mitt material på ett annat sätt. Nu tar jag inte i beaktande de exakta siffrorna kring de informanter som inte ansåg att meddelandet var ironiskt, utan jag presenterar endast de stora dragen. I denna avhandling valde jag att fokusera på tolkningarna kring ironi vilket jag valde enligt mitt eget intresseområde. Andra avgränsningar hade också varit möjliga och intressanta, men mitt val föll på ironi. Jag anser att jag gjort sanningsenliga indelningar gällande kategorierna för att avskilja de svar där informanterna ansett att meddelandet var ironiskt menat. Självklart kan någon annan ha gjort en viss annan bedömning utgående från informanternas ordval. Jag tror ändå att min analys håller och är sanningsenlig. Det hade varit möjligt att plocka ut andra citat än de jag valt, vilket säkert skulle ha styrt analysen på ett annat sätt. Trots det håller jag fast vid att de citat jag plockat ut är representativa för min analys och mina resultat.

Det finns också en del av enkätsvaren som är totalt obehandlade. Dessa innefattar de två avslutande frågorna som ställdes i enkäten som löd: ”När känner du att det är svårast att tolka vad en person menar med en emoji?” och ”Vilken emoji saknar du från det utbud som finns idag?”. Det finns säkert aspekter att se på bland dessa svar, men jag valde att inte inkludera svaren på grund av denna avhandlings avgränsning.

Vidare forskning är möjlig och enligt mig mycket viktig. Jaeger och Ares (2017) studerar emoji ur ett kontextlöst perspektiv där informanterna fick sätta ord på vilken känsla de anser att emoji förmedlar. Jag ser i denna avhandling på emoji ur en begränsad kontext där ett samspel mellan emoji och text förekommer. Vidare skulle det vara intressant att se på hur personer tolkar emoji då de har ett bredare perspektiv. Förslag på vidare forskning är att se på hur personer tolkar de mer oetablerade emojierna då det finns en bredare kontext som exempelvis omfattar fler meddelanden ur en chattdiskussion och där avsändarnas och mottagarnas förhållande till varandra framgår. Det skulle även vara av värde att se om det är svårare att tolka emoji och underliggande betydelser om personernas modersmål inte är samma, samt om det finns skillnader över åldersgrupper och skillnader geografiskt sett.

Min avhandling tyder på att de mer oetablerade emojierna skapar problem, samt att det uppstår problem då emoji och text inte samspelar. Det skulle vara intressant att undersöka dessa områden mer. Jag tror att emoji är här för att stanna, oberoende om det är i den form som vi ser den i dag eller i någon annan grafisk utformning. Det är klart genom de teoretiska ramarna och min egen analys att det finns klara behov av att uttrycka sig känslomässigt genom emoji. Trots problemen får vi mycket ut av att kunna betona olika aspekter i texten, och att bygga upp underliggande betydelser. Som emoji-användare har vi ett behov av att få tala emoji med varandra och att få skapa betydelser runt den användningen.

Litteratur

Ahti, J. 2018. Konventioner, kommunikation och konflikter i ett finlandssvenskt chatttrum. Helsingfors: Helsingfors universitet.

Alshenqeeti, H. 2016. Are Emojis Creating a New or Old Visual Language for New Generations? A Socio-Semiotic Study. *Advances in Language and Literary Studies*, 7(6), pp. 56-69.

Amaghlobeli, N. 2012. Linguistic features of typographic emoticons in SMS discourse. *Theory and Practice in Language Studies*, 2(2), pp. 348-354.

Attardo, S. 2000. Irony as Relevant Inappropriateness. *Journal of Pragmatics: An Interdisciplinary Journal of Language Studies*, 32(6), pp. 793-826.

Austin, J. L. 1962. *How to do things with words*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Burgers, C. 2011. Finding Irony: An Introduction of the Verbal Irony Procedure (VIP). *Metaphor and Symbol*, 26(3), pp. 186-205.

Derks, D., Bos, A. & von Grumbkow, J. 2007. Emoticons and social interaction on the Internet: The importance of social context. *Computers in Human Behavior*, 23(1), pp. 842-849.

Derks, D., Bos, A. & von Grumbkow, J. 2008. Emoticons in computer-mediated communication: Social motives and social context. *Cyberpsychology and Behavior*, 11(1), pp. 99-101.

Dresner, E. & Herring, S. 2010. Functions of the Nonverbal in CMC: Emoticons and Illocutionary Force. *Communication Theory*, 20(3), pp. 249-268.

Ekman, P. & Friesen, W. 2003. *Unmasking the face – A guide to recognizing emotions from facial clues*. Los Altos: Malor Books.

Elisa – Pidetään yhtä. 2018. YouTube video, tillagd av Voitto Mainoselokuvakilpailu. Tillgänglig på <https://www.youtube.com/watch?v=KKcNfjYVNb8>. Hämtad 19 mars 2019.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H. & Wägerud, L. 2012. Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad. 4 [rev.] uppl. Stockholm: Norstedts juridik.

Gibbs, R. W., Jr. 2000. Irony in Talk among Friends. *Metaphor and Symbol*, 15(1-2), pp. 5-27.

Giora, R. 2011. Irony. I Östman, J. & Verschueren J. (red) *Pragmatics in Practice: Handbook of Pragmatics Highlights* 9. ss. 159-172

Institutet för språk och folkminnen.

<http://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/nyord/nyordslistor.html>. Hämtad 5 februari 2019.

Jaeger, S. & Ares, G. 2017. Dominant meanings of facial emoji: Insights from Chinese consumers and comparison with meanings from internet resources. *Food Quality and Preference* December 2017, Vol.62, pp.275-283

Kumon-Nakamura, S., Glucksberg, S. & Brown, M. 1995. How About Another Piece of Pie: The Allusional Pretense Theory of Discourse Irony. *Journal of Experimental Psychology: General*, 124(1), pp. 3-21.

Kvale, S., Brinkmann, S. & Torhell, S. 2009. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Lagerholm, P. 2010. *Språkvetenskapliga uppsatser*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Lucas, G. 2016. *The Story of Emoji*. Munich : Prestel

Miller, H., Thebault-Spieker, J., Chang, S., Johnson, I., Terveen, L. & Hecht, B. 2016. "blissfully happy" or "ready to fight": Varying interpretations of emoji.

Nationalencyklopedin. <http://www.ne.se>. Hämtad 4 mars 2019.

Norrick, N. R. 2003. Issues in Conversational Joking. *Journal of Pragmatics: An Interdisciplinary Journal of Language Studies*, 35(9), pp. 1333-59.

Nurmikari, H. 2013. *Avoimet korjausaloitteet irc-keskustelussa*. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Rahtu, T. 2019. Ironi som forskningsobjekt. Är det möjligt att forska i det som finns mellan raderna? Helsingfors: Helsingfors universitet.

Searle, J. R. & Vanderveken, D. 1985. Foundations of illocutionary logic. Cambridge: Cambridge University Press.

Svenska Yles språkkolumn: https://svenska.yle.fi/artikel/2018/08/14/sprakkolumnen-symbolerna-som-forstarker-kanslorna?fbclid=IwAR0HkgYa0bk7B_pDh9uY0RkJOGd76aBsf-7UOwFhbO-fBV9mrpz203gmgYo. Hämtad 8 mars 2019.

Time Magazine <http://time.com/4114886/oxford-word-of-the-year-2015-emoji/>. Hämtad 8 mars 2019.

Trost, J. & Hultåker, O. 2007. Enkätboken. 3. uppl. [Lund]: Studentlitteratur.

WhatsApp <https://www.whatsapp.com>. Hämtad 8 april 2019.

Bilaga 1: Användning av emojis i chattsamtal

Basinfo om dig som chattanvändare

Kön?

- Kvinna
- Man
- Annat
- Vill inte ange

Ålder?

- <15
- 15-18
- 19-22
- 22-26
- 27-30
- 31-40
- 41-50
- 50<

Modersmål?

- Svenska
- Finska
- Starkt tvåspråkig (svenska-finska)
- Annat

Om annat, vad?

Födelseort?

Hemkommun, och hur länge har du varit bosatt där?

Vilka av följande sociala medier använder du?

- Whatsapp
- Facebook
- Facebook Messenger
- Snapchat
- Instagram
- Twitter
- Periscope
- Tinder
- Steam
- Skype
- Andra/Inga av dessa

Om andra, vilka?

Använder du emojis i ditt vardagliga liv?

- Ja
- Nej
- Ibland

Om inte, varför?

Är du bekant med designen av emojis i Whatsapp/iOs?

- Ja
- Nej

Hur ofta skriver du något när du använder sociala medier? (skriver inlägg, bildtexter, chattmeddelanden, kommentarer m.m)

- Varje dag
- 6-5 dagar i veckan
- 3-4 dagar i veckan
- 1-2 dagar i veckan
- Ett par gånger i månaden
- Sällan/aldrig

Användning av emojis i chattsamtal

Tolkningar av emojis i chattsamtal. Olika meddelanden kommer att presenteras och därefter får du fylla i den efterfrågade tolkningen/frågan. Var noggrann med att studera bilderna och att se skillnaderna i de olika emojierna. Svara på alla frågor.

Bild 1

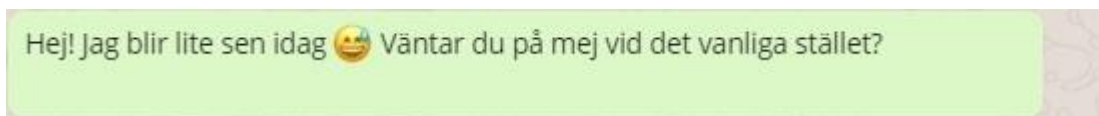
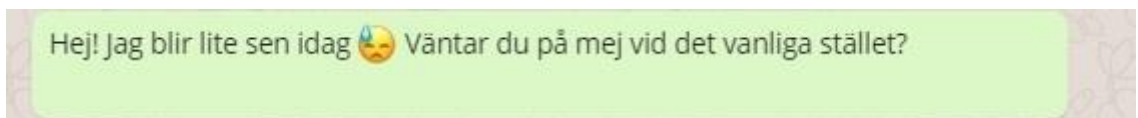
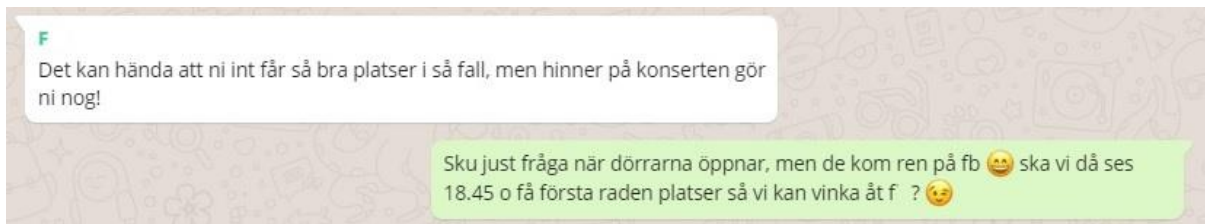

Bild 2

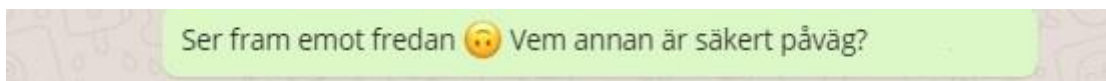
Vad är skillnaden i personens attityd i bild 1 och bild 2?

Bild 3

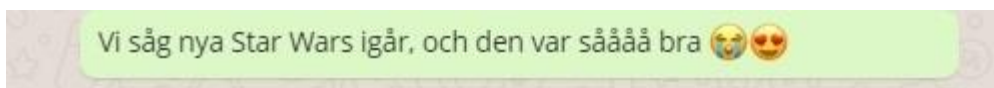
Vad menar personen med emojin som blinkar i bild 3?

Bild 4

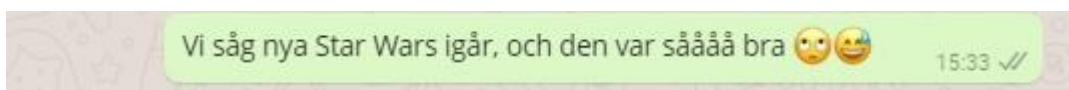
Vad är personens attityd i bild 4?

Bild 5

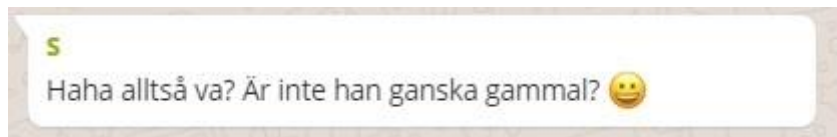
Hur tolkar du valen av emojis i bild 5?

Bild 6

Hur tolkar du valen av emojis i bild 6?

Bild 7

Vad menar S med sitt val av emoji i bild 7?

Bild 8

Vad är B:s attityd i bild 8?

Bild 9

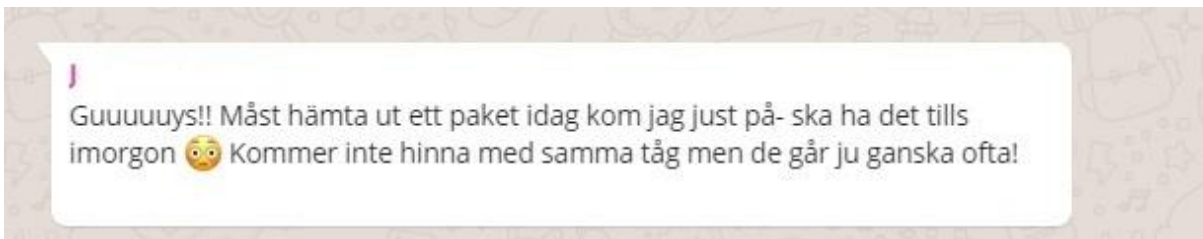

Bild 10

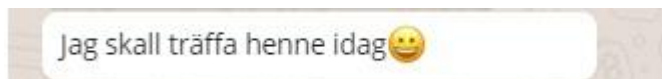
Är det en skillnad mellan attityden i bild 9 och bild 10?

Bild 11

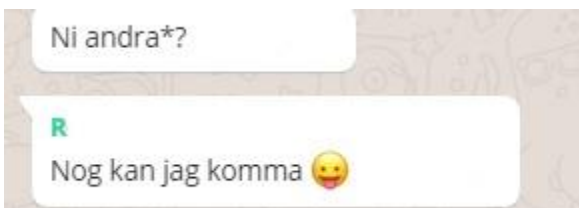
Vad vill J säga med sitt val av emoji i bild 11?

Bild 12

Vad menar personen med sin emoji i bild 12?

Bild 13

Vad är R:s attityd i bild 13?

Bild 14

Vad är personens attityd i bild 14?

Avslutande frågor

När känner du att det är svårast att tolka vad en person menar med en emoji?

Vilken emoji saknar du från det utbud som finns idag?
